

LXXXI.

*Committitur nuncio apostolico Neapoli et vicegubernatori civitatis Beneventanae, ut procedant contra bonorum detentores monasterii abbatiæ nuncupatae S. Mariae de Ferrara, sancti Benedicti vel alterius Ordinis, Beneventanae, vel Theanensis, aut nullius dioecesis*¹.

Dilectis filiis, nostro et Sedi Apostolicae in regno Neapolis nuncio, et civitatis nostrae Beneventanae vicegubernatori, nunc et pro tempore existentibus,

Gregorius Papa XV.

**Dilecti filii,
salutem et apostolicam benedictionem.**

§ 1. Cum, sicut dilectus filius noster Ludovicus tituli S. Mariae Transpontinae presbyter cardinalis Ludovisius nuncupatus, noster secundum carnem ex fratre germano nepos, nobis nuper exposuit, multa bona et territoria, ad monasterium abbatiam nuncupatum S. Mariae de Ferrara, sancti Benedicti seu alterius Ordinis Beneventanae seu Theanensis aut nullius dioecesis, quod dictus Ludovicus cardinalis in commendam ad sui vitam ex concessione et dispensatione apostolicâ obtinet, spectantia, a diversis personis, etiam in dignitate ecclesiasticâ constitutis, et nonnullis ecclesiis indebite occupata retineantur, etiamsi illa ad dictum monasterium ex diversis capitibus et respectibus devoluta sint:

§ 2. Nos, eiusdem monasterii utilitati et commodis, quantum cum Domino possumus, consulere volentes, vobis et vestrum cuilibet in solidum per praesentes committimus et mandamus, ut contra eorumdem bonorum detentores et occupatores, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis et conditionis existentes, etiamsi ecclesiae, monasteria et alia loca pia fuerint,

Commissionis
causae.

Commissio de
qua in rubrica.

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

summarie, simpliciter et de plano sine strepitu et figurâ iudicii, manu regiâ ac solâ facti veritate inspectâ, omnique et quacumque reclamazione et recursu remotis, procedatis.

Facultatis
concessio.

§ 3. Cum facultate alios quoscumque, etiam in dignitate ecclesiasticâ constitutos, ad praemissa subdelegandi, quoscumque quavis auctoritate fungentes citandi, et, sub poenis arbitrio vestro moderandis et applicandis, inhibendi etiam per edictum publicum, constituto, quantum vobis sufficere videbitur, de non tuto accessu, aliaque omnia et singula in praemissis et circa ea necessaria et opportuna (etiamsi talia sint, vel fuerint, quae magis specialem, specificam et expressam requirerent mentionem) faciendi, dicendi, gerendi et exequendi.

§ 4. Non obstantibus, quatenus opus sit, felicitis recordationis Bonifacii Papae VIII praedecessoris nostri de unâ, et in concilio generali editâ de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium ad iudicium non trahatur, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Tusculi, sub annulo Piscatoris, die VII octobris MDCXXII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 7 octobris 1622, pontif. an. II.

LXXXII.

*Confirmatio decretorum a rege catholico latorum circa exclusionem mercatorum et aliorum ab habitu militiarum de Spatha, Calatrava et Alcantara*¹.

**Gregorius Papa XV,
ad futuram rei memoriam.**

Statutis hu-
iusmodi militi-
arum cavetur
quominus qui
nobiles non
sunt, in eis ad-
mittantur.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit charissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum rex catholicus, Militiarum

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

S. Iacobi de Spatha, Calatrava et Alcantara perpetuus administrator apostolicâ auctoritate deputatus, quod in recipiendis ad habitum fratrum militum dictae Militiae S. Iacobi de Spatha iis, qui seu quorum genitores et avi mercaturam exercuerunt, quodam eiusdem Militiae stabilimento capite v, tit. I caveatur expresse, ne dictae Militiae S. Iacobi habitus illi tradi aut exhiberi possit, qui mercator aut argentarius fuerit, vel officium vile aut mechanicum exeruerit, aut eorum, qui alterutrum officiorum huiusmodi exeruerint, natus existat, etiamsi se nobilem *hyodalgo* vulgo nuncupatum esse probet, cum declaratione, quod mercator ad hunc effectum intelligatur is, qui apothecam cuiusvis generis mercium, in eâ per se ipsum aut ministros suos residendo, habuerit, argentarius autem, qui banchum publicum tenuerit, et ex professo pecunias per se aut suos deputatos ad cambium dederit: et quia nonnulli de Calatrava et Alcantara Militiarum praedictarum fratres eorundem Militiarum stabilimenta materiam huiusmodi tractantia, ex eo quod illâ simili declaratione carent, rigidiori sensu interpretantur: quum titulo VI, cap. I statutorum Militiae praedictae de Calatrava caveatur, ne quis ad habitum per eiusdem Militiae de Calatrava fratres milites gestari solitum admittatur, qui vel cuius genitor aut avus cuiusvis generis mercium mercaturam per se ipsos seu ministros suos exeruerit, sive aurifex, vel pictor, aut argentarius fuerit, qui banchum publicum tenuerit, et ex professo pecunias per se aut suos deputatos ad cambium dederit; titulo vero XIII capitis primi stabilimentorum dictae militiae de Alcantara prohibetur, quemquam inter fratres milites dictae Militiae recipi, qui nobilis, ut praefertur, non sit iuxta modum et formam regnorum Hispaniarum, qui a Mauris conversis, haereticis, aut hebraeis, et ignobilibus, vel iis

eidem confraternitati concessis; dictos duos vero canonicatus et praebendas pro tempore obtinentes, omnibus et singulis fructibus, redditibus, proventibus, iuribus, obventionibus et emolumentis universis, ac aliis eidem duobus canonicatibus et praebendis, ut praefertur, applicatis praedictis, pacifice frui et gaudere; non permittentes eos seu eorum quemlibet desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari; contradictores auctoritate nostrâ praedictâ, appellatione postpositâ, compe-scendo, ac, legitimis super his habendis servatis¹ processibus, illos sententias, censuras et poenas huiusmodi incurrisse, servatâ formâ Concilii Tridentini, declarando, illosque etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, brachii secularis auxilio.

Contraria tollit.

§ 15. Non obstantibus priori voluntate nostrâ praedictâ, ac piae memoriae Bonifacii Papae VIII, etiam praedecessoris nostri, necnon quibusvis aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, dictae Urbis (iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis) statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctionem
poenalem addit.

§ 16. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, abdicationis, translationis, suppressionis, extinctionis, concessionis, assignationis, applicationis, appropriationis, decreti et mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Tusculi, anno Incarnationis Dominicae MDCXXII, tertio nonas octobris, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 5 octobris 1622, pontif. an. II.

¹ Edit. Main. legit *servandis* (R. T.).

qui per officium inquisitionis haereticæ pravitatis pro causis fidei puniti fuerunt, usque ad quartam generationem in parte vel aliâ originem non trahat, sed ii dumtaxat recipiantur, qui de nobili antiquo christianorum nobilium genere ex utroque parente et avis ambarum partium nominis et insignium procreati sint, ita ut fama publica in contrarium non sit, quique et quorum genitores mercatores, affictuarii, aut argentarii, vel usurarii, aut similibus personarum in huiusmodi officiis ministri seu officiales mechanici non fuerint, nec ex huiusmodi officiis vivant aut vixerint.

Huiusmodi statuta declarat Philippus rex.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, statuta seu stabilimenta dictarum Militiarum in illarum capitulis generalibus, auctoritate apostolicâ desuper suffragante, edita fuerint, et dictus Philippus rex, multis negotiis impeditus, capitula generalia huiusmodi celebrare non possit, et pro tollendâ omni in praemissis ambiguitate, nec non disparitate circa modum interpretandi exclusionem dictorum mercatorum ab habitu Militiarum huiusmodi, utque iudices consilii regii dictorum Ordinum uniformiter et citra opinionum disparitatem in huiusmodi materiâ de cetero iudicent, decreverit, exclusionem mercatorum huiusmodi ab habitu Militiarum de Calatrava et Alcantara praedictarum iuxta declarationem stabilimenti capituli quinti tituli primi in praedictâ Militiâ S. Jacobi emanatam intelligi debere, quod nempe ii mercatores ab habitu dictarum Militiarum de Calatrava et Alcantara absque dispensatione apostolicâ exclusi intelligantur, qui aut quorum genitores vel avi apothecam apertam cuiusvis generis mercium tenuerint, et in illâ merces per se ipsos seu ab eis deputatos vendiderint, non autem ii, qui pecunias suas lucri causâ in magnâ summâ ad grossum, ut vulgo nuncupant, erogant, et ipsi in apothecâ non vendunt seu vendere faciunt ad minutum:

§ 3. Nos, ut decreta huiusmodi, per dictum Philippum regem, ut praefertur, facta, ab omnibus, ad quos spectat, inviolabiliter observentur, quantum cum Domino possumus providere, ac dicti Philippi regis votis annuere volentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decreta praedicta, per eundem Philippum regem, ut praefertur, facta, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium approbamus et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Huiusmodi declarationem ratam habet Gregorius.

§ 4. Decernentes praesentes litteras validas, firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab omnibus ad quos spectat et spectabit quomodolibet in futurum inviolabiliter observari debere, irritumque et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausulae.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac quatenus opus sit Militiarum huiusmodi (etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis) statutis et consuetudinibus, stabilimentis, usibus et naturis, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, eorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Derogatio contrariorum.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XIV octobris MDCXXII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 14 octobris 1622, pontif. an. II.

LXXXIII.

Clericis regularibus Scholarum Piarum facta communicatio omnium exemptionum, indulgentiarum, et privilegiorum quibuscumque Ordinibus Mendicantium, eorumque locis et personis quomodolibet concessorum et concedendorum.

Gregorius Papa XV,
ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Ad uberes fructus, quos dilecti filii minister generalis et clerici Congregationis Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum in militanti Ecclesiâ, cuius regimini divinâ disponente clementiâ praesidemus, in dies afferunt, mentis nostrae aciem convertentes, ac uberores ex ipsâ Congregatione fructus in dies proventuros esse sperantes, ad ea merito libenter intendimus, per quae Congregatio ipsa felicioribus in dies proficiat incrementis.

Elargitio et communicatio privilegiorum et gratiarum de quibus in rubrica.

§ 1. Ut igitur minister et clerici praedicti eo ferventius in suo laudabili instituto perseverent, quo maioribus se viderint favoribus et gratiis munitos, providere volentes, ac singulares ministri et clericorum praedictorum personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Congregationi praedictae, illiusque ministro et clericis, aliisque personis, ut omnibus et singulis privilegiis, immunitatibus, libertatibus, facultatibus, exemptionibus, aliisque gratiis et indultis, tam spiritualibus quam temporalibus, Ordinibus Mendicantium, illorumque superioribus, professoribus, necnon

ecclesiis, monasteriis, regularibus locis, etiam per viam communicationis vel extensionis, aut aliâs quomodolibet, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac etiam nos, quomodolibet concessis, et quibus ipsi, necnon ecclesiae, monasteria, et regularia loca huiusmodi de iure, usu, consuetudine, privilegio aut concessionem apostolicâ, in genere vel in specie, ac tam coniunctim quam divisim, seu aliâs quomodolibet utuntur, fruuntur et gaudent, ac uti, frui et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum, dummodo tamen sint in usu, et non sint revocata, aut sub aliquibus revocationibus comprehensa, nec sacris canonibus et Concilii Tridentini decretis aut constitutionibus apostolicis repugnent, pari modo, non solum ad eorum instar, sed pariformiter et aequè principaliter, perinde ac si illis nominatim et in specie concessa fuissent, uti, frui et gaudere libere et licite valeant, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, perpetuo concedimus et indulgemus, dictaque privilegia, immunitates, libertates, facultates, exemptiones, gratias et indulta eis communicamus, illaque ad eos extendimus.

Clausulas praeservativas apponit.

§ 2. Decernentes, praesentes litteras validas, firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac praeposito et clericis praedictis in omnibus et per omnia plenissime suffragari;

Et decretum irritans.

§ 3. Sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariusque derogat.

§ 4. Non obstantibus nostrâ de gratiis ad instar non concedendis, ac quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac quatenus opus sit, Ordinum praedictorum

dictorum (etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate aliâ roboratis) statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, eorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xv octobris MDCXXII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 15 octobris 1622, pontif. an. II.

LXXXIV.

Cathedralem ecclesiam Parisiensem in metropolitanam erigit, eidemque suffraganeos assignat¹.

**Gregorius Episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.**

Exordium.

Universi orbis ecclesiis, eo disponente qui cunctis imperat et cui omnia obediunt, meritis licet imparibus praesidentes, in omnes agri dominici partes oculos nostrae mentis vigilis more pastoris intendimus, inspicientes, quid ecclesiarum ipsarum, praesertim cathedralium insignium, statui et decori maxime conveniat, atque hoc quidem tanto liberalius, promptiusque curandum censemus, quanto magis civitatum celebritas, ac regum christianorum vota id exposcunt; ac divino fulti praesidio illius qui cuncta ex sua benignitate ad fidelis populi sui salutem disponit, ad ea, quae ad dignitatem et statum ecclesiarum ipsarum augendum pertinent, officii nostri partes libenter convertimus, prout conspicimus in Domino salubriter expedire.

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

§ 1. Sane attendentes, quod ecclesia Parisiensis, quae de praesenti pastoris solatio destituta existit, maximis dignitatum et canonicorum ac aliorum ministrorum ecclesiasticorum divinis laudibus in eâ continuo insistentium numero decorata existit, ac non modo dioecesis magnitudine patet, cleri, populi que pietate, nobilitate et amplitudine floret, episcoporum quoque ordine succedentium, quos multos ab initio fere nascentis religionis, saevientibus adhuc infidelium persecutionibus, fidei catholicae defensores et propugnatores habuit, numero affluit, sacramque reliquiarum copiâ abundat, et¹ erga eandem ecclesiam Parisiensem Franciae reges maximum semper gesserunt religionis affectum: cumque, sicut accepimus, civitas ipsa Parisiensis ex insignioribus nedum Europae sed universi orbis regum Galliae christianissimorum regia sedes, ac totius regni Galliae caput, ex inclytæ memoriae Clodovei primi eorumdem Francorum regis christianissimi decreto existat, et in dicto regno primatum obtineat, virorumque principum ac procerum et magnatum omnium illius regni provinciarum aulam regiam pro ipsius regis decore sequentium frequenti concursu, civiumque litterariae et militaris disciplinae laude et gloria clarorum ingenti numero florentissima dignoscatur, et in eâ celeberrima omnium scientiarum academia seu universitas studii generalis iam a pluribus saeculis prae ceteris similium studiorum universitatibus² floreat, et etiam supremus³ totius regni senatus, ex nobilium et aliorum insignium iurisperorum consilio compositus, ibi³ resideat, et quamplurimis sumptuoso aedificio constructis ecclesiis et templis, necnon virorum et sanctimonialium monasteriis, xenodo-

¹ Heic vel paulo ante legendum foret *sed* (R. T.).

² Edit. Main. legit *suprema* (R. T.).

³ Vocem *ibi* nos addimus (R. T.).

Causae faciendae erectionis.

chiis et locis piis, amplissimis redditibus ex regum munificentia et liberalitate pro singulari eorum pietate dotatis, abundet; propterea ecclesia ipsa Parisiensis metropolitana praelatione merito digna censeatur:

Erectio de qua in rubricâ.

§ 2. Nos igitur, his atque aliis rationibus et causis adducti, ad laudem et honorem omnipotentis Dei ac Beatae Virginis Mariae, necnon fidei catholicae exaltationem, et totius militantis Ecclesiae gloriam, motu proprio, et ex certâ scientiâ nostrâ, ac de apostolicae potestatis plenitudine, praedictam ecclesiam Parisiensem a iure metropolitico, quo ecclesiae archiepiscopali Senonensi, etiam ad praesens pastoris solatio destitutae, tenetur, omnino segregamus et eximimus, ac in metropolim, sedemque episcopalem Parisiensem in archiepiscopalem, archiepiscopalisque et metropolitani praesidis sedem provinciae caput pro illius archiepiscopo pro tempore existentis¹ (ita tamen, quod ecclesia ipsa Parisiensis ecclesiae primatiali Lugdunensi, et illius archiepiscopo, seu primati ad instar dictae ecclesiae Senonensis subiacere debeat, et sine praeiudicio concordatorum regni Franciae, dudum inter Sedem Apostolicam et clarae memoriae Franciscum I eorumdem Francorum regem initorum) apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, erigimus et instituimus, ac nomine, titulo et honore archiepiscopali et metropolitano decoramus.

Pallii concessio pro archiepiscopo.

§ 3. Necnon dictae ecclesiae Parisiensis praesulibus, qui erunt pro tempore, pallium in signum plenitudinis videlicet pontificalis officii assignandum fore, ecclesiamque Parisiensem metropolitanam, praedictos praesules archiepiscopos censerî, ac perpetuis futuris temporibus nuncupari debere, archiepiscopalia quoque et metropolitana insignia gerere, iura, iurisdictiones et cetera singula, prout metropolitanis in eorum civitatibus, dioec-

¹ Legerem *existenti* (R. T.).

sibus et provinciis a iure indultum existit, facere, exercere, administrare et exequi posse, dictâ auctoritate concedimus.

§ 4. Necnon Carnotensem et Meldensem, ac Aurelianensem ecclesias, quae etiam de iure metropolitico praedictae ecclesiae Senonensi subesse dignoscuntur, earumque omnium et singularem civitates et dioeceses, cum omnibus et quibuscumque earum territoriis et terminis, ac dilectos filios earum singularum clerum et populum universum cum quibusvis collegiatis parochialibus et aliis ecclesiis, nec non monasteriis utriusque sexus, ceterisque beneficiis ecclesiasticis, cum curâ et sine curâ, secularibus et quorumvis Ordinum et militiarum regularibus, necnon hospitalibus, domibus, collegiis et locis religiosis quibuscumque, ab ecclesiâ Senonensi, ac pro tempore existentis archiepiscopi Senonensis subiectione et iurisdictione, nec non correctione, visitatione ac omni et quacumque aliâ obedientiâ et superiori-tate perpetuo dividimus et separamus, illasque et earum civitates et dioeceses posthac in provinciâ Parisiensi esse et consistere, neque in aliâ provinciâ censendas et numerandas esse decernimus et declaramus. Praeterea dictae Parisiensi¹ ecclesiae Carnotensem, et Meldensem, et Aurelianensem ecclesias, et dioeceses praefatas, modernosque pro tempore existentes illarum singularum praesules pro suis pro tempore existenti archiepiscopo Parisiensi suffraganeis² (qui, earumque singularum capitula, etiam quocumque privilegio suffulta, tamquam membra capiti eidem archiepiscopo Parisiensi iure metropolitico subsint, sibi que obedientiam et reverentiam tamquam proprio metropolitano prorsus exhibeant) etiam perpetuo subiicimus.

¹ Edit. Main. legit *Parisiensis* (R. T.).

² Perperam edit. Main. habet *existentes archiepiscopi Parisiensis suffraganeos* (R. T.).

Ecclesiarum suffraganeorum assignatio.

Privilegiorum
metropolitico-
rum concessio.

§ 5. Eidem archiepiscopo Parisiensi praefatos suos suffraganeos consecrandi, ac provinciales synodos evocandi, ac cum eis ecclesiastica negotia terminandi, eorum ecclesias disponendi, et causas quarumcumque appellationum, sive querelas alias ad eum tamquam metropolitanum iuxta decreta Concilii Tridentini devolutas, aut alias iuxta sacrorum canonum statuta spectantes cognoscendi, omniaque alia et singula, quae de iure vel consuetudine, aut alias quomodolibet, ad archiepiscopos et archiepiscopale munus spectare, pertinere solent et debent, gerendi, faciendi et exercendi plenam et omnimodam concedimus facultatem. Provinciae quoque Parisiensis clerum et populum universum eorum pro ecclesiae et archiepiscopi Parisiensis provincialibus pariter perpetuo concedimus et assignamus.

Clausulae.

§ 6. Decernentes easdem praesentes litteras sub quibusvis similibus et dissimilibus gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, etiam per nos, seu alios Romanos Pontifices successores nostros, sub quibuscumque verborum expressionibus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, etiam motu, scientia, potestatis plenitudine similibus pro tempore quomodolibet factis minime comprehendere; sed semper ab illis excipi, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum et validissimum, ac eum, in quo antea quomodolibet erant statum, restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data, per archiepiscopum Parisiensem pro tempore existentem quandocumque eligenda, concessas, ac semper perpetuo validas et efficaces esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab omnibus, ad quos nunc quomodolibet spectat et spectare poterit in futurum, perpetuo firmiter et inviolabiliter obser-

vari et adimpleri; sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et vicelegatos, dictaeque Sedis nuncios, iudicari et definiri debere, ac ex nunc irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 7. Non obstantibus regulam nostram de iure quaesito non tollendo, ac quibusvis aliis apostolicis, necnon in provincialibus, synodalibus, universalibus conciliis editis et edendis specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus, necnon Carnotensis et Meldensis ac Aurelianensis ecclesiarum praedictarum (iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis) statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, eisdem ecclesiis et venerabilibus fratribus nostris modernis earum episcopis, necnon dilectis filiis earum capitulis, et quibusvis aliis personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu et scientia paribus ac consistorialibus ac aliis quomodolibet etiam pluries concessis, approbatis et innovatis: quibus omnibus, etiamsi, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica et expressa mentio habenda, aut alia aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter et expresse, motu, scientia, ac potestatis

1 Edit. Main. legit *iudicare* (R. T.).

2 Potius *consistorialiter* ac *alias* (R. T.).

Obstantium
derogatio.

plenitudine praedictis, derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Clausulae
poenales.

§ 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae segregationis, exemptionis, erectionis, institutionis, decorationis, divisionis, separationis, declarationis, subiectionis, concessionum, assignationis decretorum et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, anno Incarnationis Dominicae MDCXXII, XIII kalendas novembris, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 20 octobris 1622, pontif. an. II.

LXXXV.

Regi catholico facultas conceditur statuta militiarum de Calatrava et Alcantara quo ad admittendos, reducendi ad formam statutorum militiae sancti Iacobi de Spatha.

Gregorius Papa XV,
ad futuram rei memoriam.

Philippi regis
petitio.

§ 1. Cum, sicut charissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum rex catholicus nobis nuper exponi fecit, inter militias S. Iacobi de Spatha ac de Calatrava et Alcantara in regnis Hispaniarum, quarum ipse Philippus rex perpetuus administrator apostolicam auctoritate deputatus existit, dicta militia S. Iacobi de Spatha aliis duabus maior et opulentior ac copiosior existat; quia vero in statutis seu stabilimentis militiarum huiusmodi, de admittendis ad habitum per illarum fratres milites gestari solitum personis, quaedam diversitas reperitur; idem Philippus rex pro earumdem militiarum felici statu et regimine, per nos, ut infra, opportune provideri summopere desideret:

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

Bull. Rom. — Vol. XII.

95

§ 2. Nos, eiusdem Philippi regis votis in praemissis quantum cum Domino possumus benigne annuere, ipsumque specialibus favoribus et gratis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innotatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, eidem Philippo regi, ut de cetero, in admittendis ad habitum per fratres milites dictarum militiarum de Calatrava et Alcantara gestari solitum personis, earumdem militiarum statuta seu stabilimenta ad formam statutorum seu stabilimentorum dictae militiae S. Iacobi de Spatha reducere libere et licite valeat, apostolicam auctoritate, tenore praesentium, facultatem concedimus et impertimur.

Facultas de
qua in rubrica.

§ 3. Decernentes praesentes litteras validas, firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab omnibus, ad quos spectat et spectabit quomodolibet in futurum, inviolabiliter observari debere, irritumque et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausulae.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon militiarum huiusmodi (etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis) statutis et consuetudinibus, stabilimentis, usibus et naturis, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis eorum, tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore per-

Derogatio
contrarium.

mansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub amulo Piscatoris, die ultimâ octobris MDCXXII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 31 octobris 1622, pontif. anno II.

LXXXVI.

Domus et collegia Societatis Iesu in regnis Sinarum et Iaponiae existentia, a solutione decimae vel vigesimae parochiis aliisque ecclesiis eximuntur¹.

Gregorius Papa XV,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Sedes Apostolica, quae consuevit se liberalem exhibere, plerumque nonnulla rationabili consultatione praehabita ordinat, quae postmodum consultius ac rationabilius revocat, declarat, in melius commutat, ac in statum redigit rationis: maxime, cum personarum ac rerum et temporum qualitatibus pensatis, id in Domino conspicit salubriter expedire.

§ 1. Cum itaque, sicut nobis nuper exponi fecerunt dilecti filii moderni praepositi generalis et religiosi Societatis Iesu, aliis piaë memoriae Paulus Papa V praedecessor noster (accepto per eum, quod dicti religiosi, vigore decretorum, exemptionum, aliorumque indulgentiarum et privilegiorum dudum a felicis recordationis Paulo III, ac Pio IV et Gregorio XIII, Romanis Pontificibus, et praedecessoribus nostris, eidem Societati concessorum, et litterarum desuper confectarum apostolicarum, se, eorumque domos, etiam probationum, collegia et loca ac res et bona quaecumque a solutione etiam decimarum, quae parochialibus et aliis ecclesiis de iure seu consuetudine seu quovis alio titulo vel causâ debentur, exemptos esse, contra xero metropolitanarum, etiam ca-

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

thedralium, ac aliarum ecclesiarum archiepiscopi, episcopi et alii praesides, venerabiles fratres, ac capitula ac parochialium ecclesiarum rectores regnorum Portugalliae et Algarbiorum, dilecti filii, ipsos religiosos Societatis Iesu tali exemptione in maximum illorum praedictum abuti praetendebant) motu proprio statuerit, decreverit et ordinaverit, quod ex tunc deinceps perpetuis futuris temporibus praedicta Societas, et illius domus, etiam probationum, atque collegia et loca quaecumque, ubicumque locorum in praedictis regnis Portugalliae et Algarbiorum existentia, ratione praediorum, possessionum, vinearum, olivetorum, terrarum, hortorum, et honorum quorumcumque, quae tunc possidebant, quomodocumque et undecumque ad eos proventa, aut per eos acquisita forent, ac etiam eorum, quae in posterum perpetuis futuris temporibus ex novis domorum et collegiorum foundationibus, aut aliis largitionibus, donationibus, legatis, testamentis, codicillis, seu ultimis voluntatibus acquirerent, et non solum eorum quae locare et arrendare solebant, sed etiam eorum quae per proprios colonos, ac propriis quoque manibus vel sumptibus excolebant, loco decimae vigesimae, videlicet ex singulis viginti unum, eorum fructuum, cuiuscumque generis et speciei, quos in illis colligerent, necnon pecorum et aliorum animalium, quae in illis enutrent, piscationum, avium, et aliorum generum et specierum de quibus, de iure vel consuetudine, decima solet ecclesiis, quibus alioquin¹, circumscriptis dictis privilegiis, decima persolvi deberet, persolvere tenerentur, et obligati essent; et (quia evenire poterat, ut religiosi dictae Societatis alia praedia, possessiones, terras et bona emptionis titulo impeterent acquirerent, aut praedia, bona et terras extraneorum excolerent, vel per alios excoli

¹ Sic putamus legere pro *aliquid* (R. T.).

facerent, et nova controversia super his oriri) declaraverit et pariter statuerit et ordinaverit, quod ratione decimae praediorum, quae emptionis titulo acquirerent, aut quae locationis ab aliis conducerent et colerent, aut coli facerent, non vigesimam, sed totam integram decimam iis ecclesiis, quibus etiam prius, antequam ipsi religiosi illa tenerent, debebantur, pariter solvere tenerentur et obligati essent; ab huiusmodi autem solutione vigesimae seu decimae hortos seu viridaria apud domos et collegia eiusdem Societatis existentia, et unum praediolum in agro pro unaquaque domo seu collegio muris circumdato, quatuor fanegas ad regni Castellae mensuram non excedentia, salva et exempta esse voluit; decernens ipsos Societatis Iesu religiosos ad mediae decimae seu vigesimae et integrae decimae huiusmodi respective solutionem faciendam de cetero omnino teneri, et ad id aequae ac non exemptos cogi et compelli posse, ipsosque archiepiscopos, episcopos et praesules, necnon capitula et rectores ecclesiarum praedictarum, et alias personas ecclesiasticas huiusmodi mediae et integrae decimae, prout ab ipso Paulo V praedecessore, ut praefertur, statutum¹ erat, contentos esse debere, cum clausulis, quod de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis suae, vel alio quocumque defectu notari² non posset, decreto irritante, et clausulâ *sublata*, et aliis latius, prout in litteris dicti Pauli V praedecessoris in simili formâ Brevis sub die XXII mensis aprilis anni Domini MDCXXIII, pontificatus sui anno VIII, confectis plenius continetur³:

§ 2. Nos, quibus plene constat quam praecleara dicta Societas eximiae erga Sedem Apostolicam obedientiae et obser-

¹ Edit. Main. legit *statutum* (R. T.).

² Edit. Main. legit *dari* (R. T.).

³ Huiusmodi in *Bullario* non continetur (R. T.).

vantiae ac propensae voluntatis specimina semper ediderit, quodque ab eâ maximi et uberrimi in Ecclesiam Catholicam spirituales fructus defluerint, et continuo defluant, religiosique collegiorum et domorum eiusdem Societatis in praedictis regnis consistentium ad gentilium et infidelium partes transmissi¹, gravissimis laboribus, incommodis et periculis suis rem christianam in Iaponiae et Sinarum provinciis, totâque Indiâ Orientali tueri et conservare, ac etiam, Domino cooperante, augere non desinant, et in eisdem regnis, sicut accepimus, religiosi aliorum Ordinum aliquas decimas, ratione honorum quae propriis manibus et sumptibus excolunt, solvere seu praestare non consueverint; nos, litterarum praedictarum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, dictamque Societatem, ac illius collegia, domos et alia loca in praedictis regnis existentia, specialibus etiam favoribus et gratiis prosequi volentes, necnon praepositum generalem eiusdem Societatis, ac domorum et collegiorum, aliorumque locorum huiusmodi singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, porrectis nobis pro eorum parte super hoc supplicationibus inclinatis, eidem Societati, quod de cetero, perpetuis futuris temporibus, illa, omniaque et singula illius domus, collegia et loca ubicumque, in eisdem regnis tamen dumtaxat existentia, praesentia et futura, ad solutionem et praestationem decimae integrae vel dimidia ratione praediorum.

¹ Edit. Main. legit *transmissi* (R. T.).

possessionum, vinearum, olivetorum, terrarum, locorum ac aliorum bonorum quorumcumque eiusdem Societatis, in dictis regnis dumtaxat, et quae propriis manibus, aut sumptibus, et per proprios colonos nunc excolunt, et pro tempore excolerint, sive predia, possessiones, oliveta, et alia bona huiusmodi ad Societatem, illiusque domos et collegia et alia loca praedicta ex eorum fundatione, aut aliis largitionibus, donationibus, legatis, testamentis, codicillis, aut aliis ultimis voluntatibus, unionibus, applicationibus, concessionibus, emptionibus aut aliis acquisitionibus, et aliis quomodocumque et qualitercumque, hactenus iam sint acquisita, sive imposterum ad eandem Societatem, religiososque illius deferri contigerit, nisi prout alii Mendicantes solvere consueverunt, minime teneantur (praedictis dicti Pauli litteris in aliis omnibus firmis et illaesis remanentibus) apostolica auctoritate, tenore praesentium, concedimus et indulgemus: nec illos per archiepiscopos, episcopos, praesules, necnon capitula, collegia, et rectores metropolitanarum, cathedralium, collegiatarum, parochialium, aliarumque ecclesiarum dictorum regnorum nunc et pro tempore existentes et quosvis alios ad solutionem decimarum huiusmodi, ratione bonorum eiusdem Societatis, quae propriis manibus vel sumptibus, ut praefertur, excolunt, seu excoli faciunt aut excolunt, aliter faciendum, quam prout dicti Mendicantes solvere consueverunt, cogi aut compelli posse;

Clausulae
praeservativae.

§ 3. Minusque eos desuper, earumdem litterarum Pauli V praedecessoris, seu quocumque alio colore vel ingenio, publice vel occulte, directe vel indirecte molestari, perturbari, aut inquietari; praesentesque has nostras litteras ex eo, quod moderni archiepiscopi, episcopi, alique praesules, necnon capitula, et rectores

1 Vocem per omnino extraneam delemus (R. T.).

praedicti, et alii quicumque in praemissis interesse quomodolibet habentes, vel habere praetendentes, in eisdem praemissis non consenserint, ad eaque vocati non fuerint, aut alias ex quocumque et enormissimae¹ laesionis seu alio capite quantumvis legitimo et iuridico de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae vel quopiam alio defectu notari, impugnari, retractari, revocari, infringi, annullari, aut in ius vel controversiam vocari, aut ad viam vel terminos iuris reduci, seu adversus illas quodcumque iuris, gratiae, vel facti remedium impetrari seu concedi nullatenus unquam posse; sed illas semper et perpetuo validas et efficaces esse et fore, ac dictae Societati, illiusque domibus, collegiis, et aliis locis praedictis, quae concernunt, et in futurum concernere poterunt, plenissime suffragari, et ab omnibus, ad quos spectat et spectabit in futurum, observari; sicque, et non aliter, per quoscumque iudices et commissarios, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, ac Sedis Apostolicae nuncios (sublati eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate), iudicari et definiri debere, irritum quoque et inane decernimus, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 4. Quocirca venerabili fratri Ferdinando olim episcopo Faraonensi haereticae pravitatis in Portugalliae et Algarbiorum regnis inquisitori generali, necnon iurium et spoliolorum camerae nostrae apostolicae in eisdem regnis debitorum collectorum generali, dilectis filiis, nunc et pro tempore existentibus, per praesentes committimus et mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, praesentes litteras et in eis con-

Exequutorum
deputatio.

1 Edit. Main. legit *enormissima* (R. T.).

tenta quacumque, ubi et cum opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum praepositi generalis et religiosorum seu alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant praemissa omnia ab omnibus, quos illa concernunt, inviolabiliter observari, ipsosque praepositum generalem et religiosos seu aliquem illorum praemissis omnibus et singulis pacifice frui et gaudere; non permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari; contradictores quoslibet et rebelles per sententias, censuras et poenas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, sententias, censuras et poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Obstantium
derogatio.

§ 5. Non obstantibus singulis praemissis, ac nostrae et cancellariae nostrae regulae de non tollendo iure quaesito, necnon felicitis recordationis Bonifacii Papae VIII praedecessoris nostri de una, et concilii generalis de duabus dietis, dummodo quis ultra tres earumdem vigore praesentium ad iudicium non trahatur, ac aliis quibusvis apostolicis etiam in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus, nec non, tam ipsius Societatis, illiusque domorum, collegiorum et aliorum locorum praedictorum, quam quarumcumque metropolitanarum, cathedralium, collegiatarum, parochialium, et aliarum ecclesiarum regnorum huiusmodi (etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis) statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, eisdem archiepiscopis, sive episcopis, eorumque ecclesiis, capitulis et canonicis, ac aliis quibuscumque personis, sub quibuscumque

tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, in contrarium forsitan quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem: quibus omnibus, etiam si de illis, illorumque totis tenoribus specialis, specifica et expressa mentio in praesentibus facienda foret, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die v novembris MDCXXII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 5 novembris 1622, pontif. an. II.

LXXXVII.

Institutio festivitatis S. Ioachim parentis beatissimae Mariae Virginis sub duplici officio die xx martii quotannis celebrandae, et in breviario et missali et kalendariis imposterum imprimendis describendae.

Gregorius Papa XV,
ad perpetuam rei memoriam.

Apostolatus officium, nullo licet meritum suffragio, nobis ex alto commissum postulat, ut ad ea, per quae sancti Ioachim gloriosissimae Dei Genitricis Mariae parentis omni laude dignissimi cultus et veneratio in dies magis augeatur, mentis nostrae aciem sedulo intendamus.

Exordium.

1 Hic idem Pontifex statuit etiam festum sanctae Annae matris eiusdem beatae Mariae Virginis de praecepto observari debere, ut supra in Constit. LVII *Honor*, pag. 686; et illud antea sub die xxvi iulii sub duplici officio agi iusserat Gregorius XIII in sua Const. CLXI *Sancta Mater*, tom. VII, pag. 455.

In fine cele-
brandi festum
sancti Ioa-
chim sub
duplici of-
ficio.

§ 1. Motu itaque proprio, et ex certâ scientiâ ac maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, eisdem sancti Ioa-chim festus dies, die xx martii celebrari solitus, officio sub ritu duplici, iuxta rubricas breviarii romani, per universum orbem ab omnibus utriusque sexus christifidelibus, tam secularibus quam regularibus, qui divinum officium recitare tenentur celebrari; atque idcirco in breviario, missali et kalendariis, in posterum imprimendis, eiusdem sancti Ioa-chim festum duplex describi respective debeat, tenore praesentium, perpetuo statuimus et ordinamus.

Deputatio
exequutorum.

§ 2. Quocirca venerabilibus fratribus patriarchis, archiepiscopis, episcopis, ceterisque ecclesiarum praelatis, in universo terrarum orbe constitutis, praecipimus et mandamus, ut in suis quisque ecclesiis, provinciis et dioecibus praesentes nostras litteras solemniter publicari et ab omnibus ecclesiasticis personis secularibus et quorumvis Ordinum regularibus omnino observari faciant.

Derogatio
contrariorum.

§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides tran-
sumptorum.

§ 4. Volumus autem, ut praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris, die II decembris MDCXXII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 2 decembris 1622, pontif. an. II.

LXXXVIII.

Subsidium decem et octo millionum, aliâs a Paulo Papa V regi catholico con-

cessum in regno Castellae, ab ecclesiasticis quoque solvendum, ad nonnullas alias res extenditur.

Charissimo in Christo filio nostro Philippo Hispaniarum regi catholico,
Gregorius Papa XV.

Charissime in Christo fili noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. Aliâs a felicitis recordationis Paulo Papa V praedecessore nostro emanarunt litterae clarae memoriae Philippo III Hispaniarum regi catholico, genitori tuo, directae, tenoris subsequentis videlicet:

§ 2. Charissimo in Christo filio nostro Philippo Hispaniarum regi catholico, Paulus Papa V. Charissime in Christo fili noster, salutem et apostolicam benedictionem. Orthodoxae fidei, etc.²

§ 3. Cum autem, sicut accepimus, subditi regnorum tuorum coronae Castellae praedicti, animadvertentes, causas, propter quas servitia sive subsidia huiusmodi oblata et praestita fuerunt, etiam nunc durare, pro faciliori gabellae seu Sisae huiusmodi solutione, eorumdem subsidiorum causâ³, eandem gabellam seu Sisam ad pisces, candelas, caseum, saponem et alias res comestibiles in dictis regnis colligendas, et consumendas, non solum per ementes et vendentes solvendam, sed etiam per eos, qui res comestibiles huiusmodi percipiunt ex propriis terrenis, aut afflictibus, seu colligunt pro decimis, aut etiam dono accipiunt, seu aliâs ex quovis alio reddito et introitu habent, et consumunt, extendere, durante sexennio huiusmodi, et pro summâ decem et octo millionum nummorum aureorum, ut praefertur, citius

¹ Ex regist. in Secret. Brev.

² Const. Pauli V hic relatam in edit. Main. omitimus quia iam legitur sub Const. cccvii, pag. 423 huius tomi (R. T.).

³ Edit. Main. sine sensu legit *extra*; nos legimus causâ ex coniecturâ, et ex iis quae sequuntur (R. T.).

Recenset lit-
teras Pauli V
Philippo III regi
inscriptas.

Tenor litterarum,
quibus eidem regi permis-
erat subsidium
decem et octo
millionum au-
reorum a laicis
regni Castellae
oblatum ab ec-
clesiasticis quo-
que accipere.

Cum vero
laici idem sub-
sidium ad alias
nonnullas res
extendere de-
creverint;

et facilius conficiendâ, obtulerint; omnesque laici, cuiuscumque gradus, status, conditionis et praëminentiae, eadem subsidia ad praedictas species extensa contribuere et gabellam seu Sisam solvere debeant, neque ullus immunis futurus sit aut exemptus, tuaque maiestas haec nobis significaverit:

Gregorius hoc
idem ab eccl-
asticis prae-
stari permittit.

§ 4. Nos, promptam et devotam eorumdem regnorum et subditorum tuorum in te voluntatem, qui facultates suas pro catholica religione conferre intendunt, commendantes, quia, sicut etiam accepimus, si tantummodo laici subsidia sic extensa contribuerent, et gabellam seu Sisam praedictam solverent, nimis longo tempore, summa praedicta conficeretur, et laicorum facultates ad summam huiusmodi decem et octo millionum, ut praefertur, conficiendam minime suppetunt; nos, ad orthodoxae fidei conservandae et propagandae zelum, ac singularem in fidem praedictam devotionem, aliaque catholici cognomine optimo iure insigniti regis praeclara merita, quae in maiestate tuâ caelesti gratiâ resplendent, paternae dirigentes considerationis intuitum, eadem subsidia ex causis expressis, et adhuc, ut praefertur, durantibus, tibi oblata huiusmodi, per ecclesiasticas personas adjuvanda, ut infra sequitur, existimavimus. Motu itaque proprio, et ex certâ scientiâ, ac maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, omnes et singulas ecclesiasticas personas, tam seculares quam cuiusvis Ordinis, etiam exempti et Apostolicae Sedi immediate subiecti, regulares, monasteria, conventus, et collegia, ac ecclesiarum capitula regnorum praedictorum, et in eisdem regnis commorantia (et consistentia, ad conferendum et contribuendum proportionabiliter, et non aliâs, prout laici, in dictis subsidiis ad novas huiusmodi species extensis, mediante solutione gabellae seu Sisae, eorumdem subsidiorum

causâ, super piscibus, candelis, caseo, saponem et aliis rebus comestibilibus in praedictis regnis colligendis et consumendis extendendae, seu forsitan extensae, et super iis impositae, durante tamen eodem sexennio dumtaxat, et non ultra, teneri et obligatos esse (non tamen quoad dictas rerum species, quas ex propriis terrenis seu decimis aut aliis quibuscumque redditibus propriis, per se, vel alios, etiam afflictuarios suos, vel etiam ex eleemosynis percipiunt, et pro divino cultu, ac propriis et familiarum suarum usibus consumunt, pro quibus omnino immunes et exempti sint) etiam decernimus et declaramus, ita tamen, quod, si ante sexennii praedicti finem summa decem et octo millionum nummorum aureorum huiusmodi confecta fuerit, ecclesiastici praedicti, sicut de primodictis rebus, seu speciebus, ita de secundodictis amplius contribuere, et dictam gabellam seu Sisam, ut praefertur, solvere non debeant, ac praesens gratia eo ipso expiret.

§ 5. Decernentes, quod omnes et singuli ecclesiastici praedicti recusantes opportunis iuris et facti remediis (adhibitâ tamen locorum Ordinariorum ecclesiasticorum auctoritate, non autem per exactores eiusdem gabellae seu Sisae, neque per quoscumque iudices aut ministros seculares, aut coram eisdem iudicibus aut ministris secularibus, sub poenâ excommunicationis maioris nec non aliis poenis a sacris canonibus et constitutionibus apostolicis inflictis et comminatis ipso facto incurrendis, conveniri nullo modo debeant, sed coram praedictis Ordinariis ecclesiasticis tantum) compelli valeant: quibus Ordinariis districte praecipiendo mandamus, ut divini iudicii memores, ne ecclesiastici indebite et plus quam laici, nec ultra continentiam litterarum nostrarum huiusmodi graventur (super quo eorumdem etiam Ordinariorum conscientiam

Immo recu-
santes posse ad
id compelli.

oneramus) omnino provideant, et contra eosdem ecclesiasticos recusantes, ac regulares et exemptos, nobisque et Apostolicae Sedi immediate subiectos, ad quaecumque simplicem eorundem exactorum requisitionem exequentive, quacumque appellatione remotâ, auctoritate nostrâ procedant.

Huiusmodi vero pecunias non nisi in catholicas religionis defensionem summi iubet.

§ 6. Volumus autem, ut pecuniae ex praedictis subsidiis et gabellâ seu Sisâ sic extensâ, ut praefertur, a dictis ecclesiasticis percipiendae, in alios usus, quam catholicae religionis defensionis et obedientiae conservationis erga Romanam Ecclesiam, pro quibus, ut praefertur, contribuantur, nullatenus convertantur, super quo maiestatis tuae conscientiam oneramus.

Derogat contrariis.

§ 7. Non obstantibus omnibus illis, quae dictus Paulus praedecessor in praesentis litteris suis voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fidem transumptis addit.

§ 8. Ut autem praesentes nostrae litterae, cum opus fuerit, ad omnium notitiam facilius devenire possint, decernimus, ut earum exemplis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra adhibeatur, quae eisdem praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die II decembris MDCXXII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 2 decembris 1622, pontif. an. II.

LXXXIX.

Oppidum S. Miniatis in civitatem, et ecclesiam collegiatam S. Mariae et S. Genesii in cathedralem erigit¹.

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

Gregorius Episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Pro excellenti praeminentiâ Sedis Apostolicae, in qua post beatum Petrum apostolorum Principem, quamquam imparibus meritis, pari tamen auctoritate constituti fuimus, in agro irriguo militantis Ecclesiae novae episcopales sedes, ecclesiasque plantare Romano Pontifici dignissimum arbitramur, ut per novas plantationes populorum augeatur devotio, divinus cultus effloreat, subsequatur animarum salus, et loca illustrentur.

Exordium.

§ 1. Attendentes igitur dioecesim Lucanam admodum amplam et patentem esse, illiusque plurima oppida et loca in dominio temporali dilecti filii nobilis viri magni Hetruriae ducis sibi subiecta existere, et alias dioecesis et ditionis huiusmodi oppidum S. Miniatis in amoeno colle, felici caelo et solo ferme totius Hetruriae fertiliori situm, et a civitate Lucanâ viginti millibus passuum, vel circa, distans, admodum insigne esse, et ita antiquum, ut vicarii imperiales in Hetruriâ retroactis temporibus degentes sibi² sedem constituerint, et propterea ab antiquis imperatoribus innumeris, amplissimisque privilegiis decoratum fuisse; foedera ac capitula cum Florentinâ ac Senensi Rebuspublicis aequis conditionibus firmasse; ab ipsoque oppido antiquam et nobilem illam Borromaeam gentem, ex qua S. Carolus, olim archiepiscopus Mediolanensis, sacri Collegii Romanae Ecclesiae cardinalium splendor, editus est, originem duxisse; ad praesens autem in eodem oppido philosophos, logicos, casuum conscientiae lectores ac grammatices magistros ad iuventutem ex-

Causae faciendae erectionis.

¹ Sic aptius legimus ex Ughelli *Italia Sacra* tom. III, pag. 269; edit. Main. habet *ecclesias* (R. T.).

² Sic habet etiam Ughelli loc. cit., et forsân legendum *ibi* (R. T.).

colendam publicis stipendiis deputatos, ac sexaginta sacerdotes, et utriusque iuris doctores supra quadraginta, et plurimos nobiles, necnon etiam armatarum militiarum milites adesse; adeo ut oppidum ipsum S. Miniatis civitatis, et illius collegiata ecclesia S. Mariae et Genesio dicata (quae praepositurâ, dignitate inibi principali, et annuo redditu quingentorum scutorum monetae; vel circa, dotatâ, quo tempore obtinens usum pontificalium sibi praetendere contendit, necnon decem canonicatibus et praebendis sufficientissimi redditus¹, et quam plurimis cappellaniis collativis perfulget) cathedralis ecclesiae nomine, titulo et praerogativâ iure optimo insigniri mereatur:

Oppidum sancti Miniatis cum nonnullis aliis locis atque ecclesia collegiata sanctae Mariae a iurisdictione episcopi Lucani eximuntur.

§ 2. Nos, iis atque aliis rationalibus causis moti, habitâ super iis cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus maturâ deliberatione, de illorum consilio, et apostolicae potestatis plenitudine, ad omnipotentis Dei laudem et gloriam, ac gloriosissimae eius Genitricis Virginis Mariae et praefati S. Genesii necnon totius curiae caelestis honorem, ac Fidei Catholicae exaltationem, ac civium et incolarum dicti oppidi animarum spiritualem consolationem, ipsiusque collegiatae ecclesiae ac illius praepositi et canonicorum decus, omnia et singula oppida, terras, villas et loca quaecumque ad praesens sub ditione temporali praedicti magni ducis existentia, necnon oppidum Fuscchii, quod pro tempore existentis² abbatissae monasterii sanctae Clarae Lucanae in spiritualibus subesse asseritur, ac in dioecesi et dominio praefatis existit, cum omnibus et singulis illis terminis, territoriis, locis, necnon clero, populo et personis, monasteriis, tam virorum quam mulierum, ac domibus regularibus, hospitalibus, ecclesiis et piis locis et beneficiis ecclesiasticis, cum curâ

et sine curâ, secularibus et quorumvis Ordinum regularibus, a dictâ dioecesi Lucanâ, etiam absque consensu venerabilis fratris Alexandri moderni episcopi Lucani, ac etiam dilectarum in Christo filiarum modernae abbatissae et conventus dicti monasterii, quinimo ipsis invitis et reclamantibus ac contradicentibus, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, perpetuo separamus ac dismembramus, et ab omni iurisdictione, superioritate, correctione, dominio, visitatione et potestate pro tempore existentium episcopi Lucani et abbatissae huiusmodi, illorumque officialium et vicariorum, necnon per dationem et solutionem¹ quorumcumque iurium episcopo Lucano seu abbatissae pro tempore existentibus praefatis, ratione superioritatis, iurisdictionis, subiectionis, visitationis ac legis dioecesanae debitorum, etiam perpetuo, auctoritate et tenore praemissis, eximimus et totaliter liberamus; iurisdictionique futuri et pro tempore existentis S. Miniatis (ita tamen quod dilecti filii clerus supradictorum locorum sic separatorum singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus et compositionibus, etiam ratione spoliatorum et decimarum, vel studii, aliisque gratis spiritualibus et temporalibus quibuscumque, quibus ad praesens quomodolibet et ex quavis occasione utuntur, deinceps perpetuis futuris temporibus gaudere et uti debeant) similiter perpetuo, eisdem auctoritate et tenore, subiicimus et separamus.

Salvis tamen illorum privilegiis.

§ 3. Volumus tamen, ut loca seu oppida de Barga et Petrasancta libera facta, cum eorum villis, territoriis ac capitaneatibus, licet ditioni temporali praedicti magni ducis subsint, nihilominus speciali iurisdictioni praefati episcopi Lucani, ut antea, remaneant.

Reservantur episcopo Lucano oppida de Barga et Petrasancta.

§ 4. Insuper dictum oppidum² S. Miniatis

Ecclesiae san-

¹ Ed. Main. et Ughelli legunt *canonicatus et praebendis sufficientissime redditus* (R. T.).

² Vel lege *existenti*, vel adde *iurisdictioni* (R. T.).

¹ Mallem: *necnon a ditione et solutione* (R. T.).

² Forsân deest *in civitatem ... nuncupandam*.

eti Miniatis il-
liusque episco-
po. ceterarum
ecclesiarum pri-
vilegia et iura
asseruntur.

nuncupandum, et praefatum collegium, in
cathedralem ecclesiam pro uno episcopo
S. Miniatis etiam nuncupando, qui ipsi
ecclesiae S. Miniatis praesideat, ac in ea
et civitate praefata, ipsique ecclesiae S. Mi-
niatis dioecesi assignata, omnia et sin-
gula¹, quae ordinis et iurisdictionis, digni-
tatis aut cuiuscumque alterius muneris
episcopalis sunt et erunt, cum sede et
mensa, aliisque insigniis ac iurisdictioni-
bus episcopalibus, quibus aliae cathedrales
ecclesiae, et earum praesules de iure, usu
et consuetudine, aut alias quomodolibet,
utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, po-
tiri et gaudere poterunt quomodolibet in
futurum, de pari consilio et potestatis
plenitudine (sine tamen praeiudicio prae-
positurae nunc, ac canonicatus et prae-
bendae², necnon beneficiorum collativorum
praefatae ecclesiae, sic in cathedralem ere-
ctae, obtinentium) similiter erigimus et
instituiamus; ac S. Miniatis pro civitate,
ac alia oppida et territoria, castra, villas
et loca pro dioecesi, necnon clerum, po-
pulum et personas huiusmodi pro clero,
populo, vassallis et personis civitatis et
dioecesis S. Miniatis huiusmodi, perpetuo
concedimus et assignamus.

Redditus epi-
scopo assignan-
tur.

§ 5. Praeterea, pro mensa episcopali
S. Miniatis, illiusque futuri et pro tempore
existentis episcopi sustentatione, medietate
fructuum praepositurae dictae eccle-
siae sic in cathedralem erectae, ad ducenta
et quinquaginta scuta monetarum, vel circa,
annuatim ascendente³, ac tot illius bona,
ex quibus medietas fructuum huiusmodi
provenire possit, ab⁴ ipsa praepositura
(pro nunc, prout ex tunc, et e contra, post-

¹ Adde iura exercent, vel simile (R. T.).

² Aptius heic Ughelli legit *praebendas*; sed
etiam reliqua quarto casu legenda: *sine... prae-
iudicio praeposituram nunc, ac canonicatus
et praebendas, nec non collativa beneficia...
obtinendum* (R. T.).

³ Nempe medietatem; affi leg. *ascendentes* (R. T.)

⁴ Sic indubie legendum ut legitur apud Ughelli;
perperam edit. Main. legit *ac pro ab* (R. T.).

quam illam per cessum vel decessum, aut
aliam dimissionem vel amissionem illam
tunc obtinentis, aut alias quomodocumque,
quandocumque, ubicumque vacare conti-
gerit, etiamsi actu nunc forsitan, aut alias
quovis modo vacet) dicta auctoritate per-
petuo dismembramus; illaque sic dismem-
brata et separata eidem mensae, etiam ex
nunc, prout ex tunc, et e contra, pari
auctoritate applicamus et appropriamus;
ac S. Ioannis evangelistae loci S. Mariae
ad Montem, et S. Ioannis ad Bartimara,
necnon S. Marci a Vaiano vicariatus Lari
in eodem dominio dicti magni ducis ac
prope praefatum oppidum S. Miniatis exi-
stentis sine vera et personali residentia
non requirentes¹ ecclesias, seu cappellas,
plebanias nuncupatas, annui insimul red-
ditus (comprehensa medietate fructuum,
quae a praepositura huiusmodi, ut prae-
fertur, dismembrata fuit) mille scutorum
parium, vel circa, ex nunc (prout post-
quam illas, seu earum aliquas, simul vel
successive, per cessum etiam et causam
permutationis, etiam in nostris et succes-
sorum Romanorum Pontificum pro tem-
pore existentium manibus factae, vel de-
cessum, seu privationem, vel quamvis
aliam dimissionem vel amissionem illas ad
praesens obtinentium, vel alias quovis
modo, etiam in aliquo ex mensibus, nobis
et Romano Pontifici pro tempore existenti
aut Sedi Apostolicae per quascumque con-
stitutionum apostolicarum seu cancellariae
apostolicae regulas nunc et pro tempore
reservatis, aut ordinariis collatoribus per
constitutiones et regulas easdem seu lit-
teras alternativas aut alia privilegia et
indulta hactenus competentibus ac con-
cessis et imposterum concedendis, et apud
Sedem praefatam vacare contigerit; etiamsi
cum cura et sine cura ecclesiae² seu cap-

¹ Nescio an sensus sit *veram et personalem
residentiam non requirentes* (R. T.).

² Ed. Main. legit *ecclesia* (R. T.).

pellae huiusmodi, vel earum aliqua, nunc,
ut praefertur, vel aliis quibusvis modis,
et ex quorumcumque personis, seu per
liberas resignationes, illas vel earum ali-
quam ad praesens obtinentium, vel quo-
rumvis aliorum de illis in Romanam Curiam,
vel extra eam, etiam coram notario pu-
blico et testibus sponte factam¹, unionem,
dissolutionem aut constitutionem felicitis re-
cordationis Ioannis Papae XXII praedeces-
soris nostri, quae incipit *Execrabilis*, vel
assecutionem alterius beneficii ecclesiastici,
quavis auctoritate collati, vacant; etiamsi
tanto tempore vacaverint, quod earum col-
latio iuxta Lateranensis statuta concilii ad
Sedem praefatam legitime devoluta, ac
praepositura et sine cura ecclesiae seu
cappellae huiusmodi dispositioni aposto-
licae specialiter vel alias generaliter re-
servatae existant, dictaeque² praepositurae
cura etiam iurisdictionalis imminet; su-
per ea quoque ac sine cura ecclesiae seu
cappellis praefatis inter aliquas personas
lis, cuius statum praesentibus haberi vo-
lumus pro expresso, pendeat indecisa;
etiamsi earundem sine cura ecclesiarum
sive cura³ cappellarum aut alicuius earum
collatio, vel ad eas praesentatio, seu quae-
vis alia dispositio, ad quorumcumque col-
latorum et collatricum secularium et quo-
rumvis Ordinum regularium quomodolibet
qualificatarum personarum collationem
spectet) eidem mensae (ita quod liceat epi-
scopo S. Miniatis pro tempore existenti⁴
illarum, seu cuiuslibet illarum, necnon
medietatis fructuum praepositurae huius-
modi, ac honorum e quibus medietas hu-
iusmodi provenire possit, ut praefertur,
dismembrata⁵, corporalem, realem et actua-

¹ Potius legend. *factas idest resignationes* (R. T.)

² Edit. Main. legit *dictae*; at melius *dictaeque*
legimus ex Ughello (R. T.).

³ Potius legendum *sive sine cura* (R. T.).

⁴ Tum ed. Main. tum Ughelli legunt *existentis*
(R. T.).

⁵ Aptius legeretur *dismembratorum* (R. T.).

lem possessionem, per se, vel alium, seu
alios, eius et praefatae mensae nominibus
propria auctoritate libere apprehendere et
perpetuo retinere, illarumque fructus, red-
ditus et proventus in suos et ipsius mensae
usus et utilitatem convertere, cuiusvis li-
centia desuper minime requisita; ita quod
ex nunc dictus episcopus S. Miniatis eo-
rum possessionem capere possit, qua pos-
sessione subsequuta, praesens unio ex nunc
suum plenarium et integrum effectum sor-
tatur, nec in revocatoriis per quoscumque
Romanos Pontifices successores nostros
edendis comprehendatur, et minime com-
prehensa censeatur) etiam perpetuo uni-
mus, annectimus et incorporamus. Donec
vero applicatio et unio praefatae suum
sortiantur effectum, ipse magnus dux mille
scuta similia futuro episcopo S. Miniatis
(proportionabiliter, iuxta effectum quem
in dies uniones huiusmodi sortiri conti-
gerit, arbitrio dictae Sedis nuncii, in civi-
tate Florentina pro tempore commorantis,
minuenda annuatim) persolvere teneatur,
prout ad id se obligavit.

§ 6. Demum praeposito dictae ecclesiae
sic in cathedralem erectae usum pontifi-
calium, si quem habet, pari auctoritate
conferimus: ecclesiam vero S. Miniatis hu-
iusmodi, illiusque episcopum, pro tempore
existentem, archiepiscopi Florentini, etiam
pro tempore existentis, suffraganeum esse,
eique² metropolitico iure subiectum esse
volumus et decernimus.

§ 7. Postremo dicto episcopo Lucano
(ut ipsi minus damnum, quod fieri possit,
ex praemissis inferatur) omnia bona sta-
bilia, ac redditus, proventus, responsiones,
canones, decimas, livellos, necnon prae-
sentandi aliqua iura, et emolumenta ratione
tam directi quam utilis domini quorum-
cumque honorum, in quibusvis locis et

¹ Perperam Ughelli legit *fructus episcopi loco
dictus episcopus* (R. T.).

² Edit. Main. legit *eiusque* (R. T.).

Episcopus san-
cti Miniatis ar-
chiepiscopo Flo-
rentino tam-
quam metropo-
litano sublici-
tur.

Cetera epi-
scopo Lucano
reservantur.

terris, a sua dioecesi, ut praefertur, dismembralis, consistentium, episcopali mensae debita, et annuatim vel aliter praestari solita, ita ut episcopus Lucanus pro tempore existens per seipsum vel procuratorem suum legitimum, et uti prius, exigere et levare, caducitates et devolutiones, quas pro tempore quovis modo occurrere et evenire contigerit, et ad mensam suam episcopalem spectantes declarare et acceptare, honorumque sic devolutorum possessionem capere et ingredi, etiam ut prius, libere et licite, possit et valeat, neque propterea a praedicto episcopo S. Miniatis, vel quopiam alio desuper, quovis quaesito colore molestari vel impedi posse aut licere¹, decernimus et declaramus.

§ 8. Volumus autem, quod eae quaestiones, sive census, qui praefato episcopo Lucano, tamquam episcopo, ratione superioritatis seu recognitionis, per ecclesias, clerum, hospitalia, confraternitates locorum, vel alia loca pia oppidorum seu locorum sic dismembratorum, annuatim vel alias praestari solent, et in cera, et pipere, ac croco, sive saffrano, ac forsan pecuniâ numeratâ, ut plurimum consistunt, et ad valorem annum quadraginta scutorum, vel circa, ascendunt, deinceps episcopo S. Miniatis in recognitionem iurisdictionis seu superioritatis suae in ecclesias, confraternitates aut personas et loca pia huiusmodi praestari debeant; pro illis vero episcopi² S. Miniatis dicto episcopo Lucano pro tempore existenti singulis annis integre valorem cerae, pecuniarum, aliarumque rerum praefatarum, arbitrio eiusdem nuncii taxandum et aestimandum, compensare et praestare teneantur.

§ 9. Ceterum capitulo, clero, civitati, et dioecesi S. Miniatis huiusmodi, ipsarumque civitatis et dioecesis incolis et habitatoribus, et eorum singulis, ut omnibus

et singulis privilegiis et exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, gratiis, favoribus et indultis, quibus aliarum ecclesiarum cathedralium capitula, aliaeque civitates et dioeceses, ac earum clerus, incolae et habitatores utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere¹ libere et licite possint, auctoritate necnon tenore praesentium indulgemus.

§ 10. Non obstantibus praemissis, ac de iure quaesito non tollendo, necnon de unionibus committendis ad partes, vocatis qui fuerint vocandi, necnon de exprimendo vero valore, et Lateranensis Concilii novissime celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus a iure permissis, fieri prohibentis, nec non recolendae memoriae Pauli II, et quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, de rebus Ecclesiae non alienandis, aliisque quibusvis apostolicis, necnon in synodalibus, provincialibus et universalibus conciliis editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon dictae ecclesiae S. Miniatis (cum iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis) statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, illis, eorumque superioribus et personis, sub quibusvis tenoribus et formis, necnon cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, cum notâ simili, etiam consubstantialibus, ac aliis in contrarium forsan quomodolibet concessis, confirmatis et approbatis et innovatis. Quibus omnibus (etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, illarumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa et

¹ Heic ex Ughellio et de more adde poterunt quomodolibet in futurum, similiter et pari firmitate (vel pariformiter) ac sine ullâ prorsus differentia uti, frui, potiri et gaudere (R. T.).

Derogatio contrariorum.

is exceptis, quae ratione superioritatis exigi solent; ea enim episcopo sancti Miniatis asserantur.

Episcopo, clero, civibus, quae solita conceduntur privilegia.

¹ In praecedentibus aliquid deesse senties (R. T.).
² Perperam edit. Main. legit episcopo (R. T.).

individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret), illarum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso et formâ in illis traditâ observatâ, exprimerentur et insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Conclusio.

§ 11. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae separationis et dismembrationis et exemptionis, liberationis, subiectionis, erectionis, institutionis, concessionis, assignationis, applicationis, appropriationis, unionis, annexionis, incorporationis, oblationis, voluntatis, decretorum, declarationis, indulti et derogationis infringere vel ei ausu temerario contraire¹.

Datum Romae, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDCXXII, nonis decembris, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 5 decembris 1622, pontif. an. II.

XC.

Confirmatio decreti congregationis concilii, quo statuitur omnes clericos, presbyterosque seculares, etiamsi militum Hierosolymitanorum vicarii, cappellani, ministri servientes, procuratores, aut familiares sint, ab Ordinariis tanquam a Sede Apostolica delegatis visitari posse².

Gregorius Papa XV,
ad futuram rei memoriam.

Facti series, seu causa decreti.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit venerabilis frater Guillelmus episcopus Basi-

¹ Heic Ughellius addit: Si quis autem, etc.
² Ex Regest. in Secret. Brevium.

liensis quod ipse aliis, contra fratres milites hospitalis S. Iohannis Hierosolymitani, eorumque vicarios, cappellanos, ministros servientes, procuratores, aut familiares, visitationem, omnimodamque suam, sive ordinariam sive delegatam, iurisdictionem sub praetextu privilegiorum et exemptionum dicto hospitali concessorum subterfugientes, a venerabilibus fratribus nostris sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus Concilii Tridentini interpretibus obtinuit decretum tenoris subsequens, videlicet;

§ 2. Sacra congregatio cardinalium Concilii Tridentini interpretum censuit, omnes clericos, presbyterosve seculares, etiamsi militum Hierosolymitanorum vicarii, cappellani, ministri servientes, procuratores, aut familiares sint, ab Ordinariis tanquam a Sedis Apostolicae delegatis de eorum excessibus, criminibus et delictis, etiam extra visitationem, ubi et quando opus fuerit, inquiri, visitari, puniri posse, ipsorumque iurisdictioni plene in omnibus supradictis subiectos existere, exceptis his tantum, qui ecclesiis, aliisque dictorum militum locis actu serviunt, et intra eorum septa et domos resident, ac sub eorum obedientia vivunt; quae omnia nisi simul concurrant, Ordinariis iurisdictionem vitare non posse, ut disertis verbis cavetur constitutione sanctae memoriae Gregorii XIII hac de re editâ.

H. card. LANCELLOTTUS.

§ 3. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, fratres milites, ac vicarii cappellani et ministri, alique supradicti, quorum nonnullis animarum cura incumbit, hactenus decreto praedicto, etiam in his quae curam animarum huiusmodi et administrationem sacramentorum concernunt, parere decreverint, ac constitutione¹ praedicti Gregorii Papae praec-

¹ Erronee edit. Main. legit constitutionem (R. T.).

Decretum sacrae congregationis concilii.

Causae illius confirmationum inducentes.

decessoris nostri, quae incipit *Circumspecta*, hac de re edita, quasi in partibus Germaniae publicata non sit, sese non ligari contendant, proindeque dictus Guillelmus episcopus valde metuat, ne ex nimia vivendi licentia vicariorum aliorumque, supramentionatorum mores in dies magis depraventur in detestandum aliorum clericorum suae dioecesis exemplum et scandalum publicum:

Confirmatur.

§ 4. Nos, praemissis, quantum cum Domino possumus, obviare, dictumque Guillelmum episcopum specialibus favoribus et gratis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praedictum apostolica auctoritate, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplementum.

Clausula.

§ 5. Decernentes decretum huiusmodi ab omnibus, ad quos spectat et in futurum quomodolibet spectabit, inviolabiliter observari, praesentesque litteras, validas, firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac dicto Guillelmo episcopo in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 6. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dicti hospitalis (etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis) statutis et consuetudinibus, stabilitatis, usibus et naturis, ac ordinationibus capitularibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, eorum omnium tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Obstantium derogatio.

Datum Romae, apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die x decembris MDCXXII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 10 decembris 1622, pontif. an. II.

XCI.

Praecipit litteras et scripturas gratis tradi ministris sacrae Congregationis de Propaganda Fide ab officialibus curiae Romanae.

Gregorius Episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Cum inter multiplices et gravissimas apostolatus nostri curas, quibus assidue premimur, illa nos prae ceteris maxime sollicitos iugiter habeant, ut, extirpatis haereticarum pravitarum erroribus, catholica fides ubique conservetur et propagetur, eaque de causa negotium propagandae in universo mundo eiusdem fidei nonnullorum venerabilium fratrum nostrorum sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium, qui in unum congregati tantae rei nobiscum invigilent, peculiari sollicitudini, iuxta

Exordium.

1 Ex Regest. in Secret. Brev.

creditum nobis desuper apostolicae servitutis officium, nuper commiserimus et demandaverimus; dignum quin potius debitum reputamus, ea Congregationi huiusmodi concedere, per quae facilius onerum illi incumbentium supportationi opportune consulatur.

Mandatum, de quo in rubrica.

§ 1. Motu itaque proprio, et ex certa scientia ac mera deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, quod de cetero perpetuis futuris temporibus quaecumque patentes, seu alio quovis nomine nuncupentur, litterae, chirographa, instrumenta, testamenta et aliae quaecumque scripturae, quocumque nomine censeantur, necnon quaecumque litterae apostolicae, tam sub plumbo, quam in simili forma Brevis, earundemque litterarum apostolicarum supplicationes, super quibuscumque negotiis, rebusque et bonis, tam mobilibus quam immobilibus, ad ipsam Congregationem quomodolibet spectantibus et pertinentibus, ac demum quodcumque interesse eandem Congregationem quovis modo et ex quavis causa concernentes, pro tempore conficiendae et registrandae; necnon similiter quaecumque litterae, quas ex omnibus mundi partibus eidem Congregationi scribentur, ac illae, quae eiusdem Congregationis nomine extra almam Urbem nostram mittentur, gratis omnino, et absque ulla mercede, aut alicuius rei, etiam quantumvis minimae, solutione expediri, confici, registrari, relaxari, tradi et mitti debeant, tenore praesentium concedimus et indulgemus.

Poenas contra inobedientes designat.

§ 2. Ac in virtute sanctae obedientiae, et sub indignationis nostrae et aliis arbitrii nostri poenis, praecipimus et mandamus dilectis filiis rescribentario ac computatori litterarum apostolicarum, nec non secretariis apostolicis et brevium apostolico-

rum magistro ac scriptoribus et regenti montium, notariis, tabellionibus, postarum magistris, aliisque officialibus et ministris quocumque nomine nuncupatis, etiamsi officia titulo et causa mere onerosi obtineant, ut litteras praedictas, ac chirographa, instrumenta, et alias scripturas huiusmodi super praemissis omnibus et singulis, tam coniunctim quam divisim, gratis de mandato nostro ubique in omnibus etiam abbreviatorum, sollicitatorum, secretariorum, plumbique, et registri, ac aliis quibusvis officiis absque aliqua pecuniarum exactione, etiam quantumvis minima, etiam per viam compositionis faciendae, omni contradictione et dilatione cessantibus, signent, expediant, registrent, mittantque et relaxent, ac signari, expediri, registrari, mittique et relaxari curent et faciant realiter et cum effectu.

Clausulas necessarias apponit.

§ 3. Decernentes, praesentes litteras, et in eis contenta quaecumque, nullò unquam tempore, etiam ex eo quod praedicti et quicumque alii in praemissis interesse habentes, seu habere praetendentes, ad hoc vocati, citati et auditi non fuerint, seu alio quocumque praetextu, causa et occasione, de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae vel alio quovis defectu notari, impugnari, redargui, infringi, ad ius vel controversiam revocari, neque sub quibusvis similibus vel dissimilibus gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, vel aliis contrariis dispositionibus ullatenus comprehendendi posse, sed semper et perpetuo validas, firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, sicque, et non aliter, per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores (sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate), iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a

1 Videretur potius legendum eiusdem Congregationis (R. T.).

quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contraria tolli.

§ 4. Non obstantibus felicis recordationis Pii Papae IV praedecessoris nostri de gratiis, quodcumque interesse camerae apostolicae quomodolibet concernentibus, in eadem camera infra certum tunc expressum tempus praesentandis et registrandis, necnon quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac regulâ nostrâ de iure quaesito non tollendo, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et expressa ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, eorum omnium et singulorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliâs in suo robore permanens, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fidem transumptis addit.

§ 5. Volumus autem, quod praesentium transumptis, etiam impressis, manu secretarii dictae Congregationis, aut personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio vel extra illud adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XIV decembris MDCXXII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 14 decembris 1622, pontif. anno II.

XCH.

Facultas nuncio Franciae componendi controversias vertentes inter Avenionenses, nonnullosque subditos regis christianissimi, super confiniis et flumine Durentiae¹.

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

Venerabili fratri Octavio archiepiscopo Tarisiensi, nostro et Apostolicae Sedis in regno Franciae nuncio,

Gregorius Papa XV.

Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. Aliâs nos, ad lites et differentias inter subditos civitatis Avenionensis et comitatus nostrorum Venayssini ex unâ, et subditos charissimi in Christo filii nostri Ludovici Francorum regis christianissimi Burgi de Noves et alios provinciales ex alterâ partibus, occasione limitum et confinium territorii Avenionensis et fluminis Durentiae, e regione Provinciae, ac etiâ ratione iurisdictionis per dictum Ludovicum regem super dicto flumine, illiusque alveo, et insulis in eodem alveo sitis, praesentibus, cum commissariis, seu aliis a dicto Ludovico rege deputatis terminandas, venerabilem fratrem Guillelmum archiepiscopum Seleuciensem in civitate et comitatu praedictis vicelegatum per nostras in simili formâ Brevis sub die XXVI iunii MDCXXI expeditas litteras, quarum tenores praesentibus pro expressis haberi volumus, deputavimus, prout in dictis litteris plenius continetur¹.

§ 2. Cum autem, sicut nobis innotuit, lites, et differentiae huiusmodi, dum dictus Ludovicus rex in civitate Avenionensi praedictâ commoratus est, omnino terminari non potuerint; idem vero Ludovicus rex lites et differentias praedictas per viam transactionis sive concordiae in curiâ suâ terminari desideret: idcirco de tuâ fide, prudentiâ, doctrinâ, integritate, ac in rebus agendis experienciâ plurimum in Domino confisi, tibi cum commissariis, seu aliis a dicto Ludovico rege deputatis, lites et differentias huiusmodi cum suis incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis et connexis terminandi, novos

¹ Quas vide supra pag. 554 huius tomi (R.T.).

Gregorius aliis suis litteris vicelegatum Avenionensem deputaverat pro definiendis controversiis, de quibus in rubrica.

Cupiente vero Francorum regis in sua curia componi;

Nuncio apostolico apud eundem regem necessarias ad id tribuit facultates.

terminos, ubi opus erit, ponendi, seu poni faciendi, et in eventum, in quem lites et differentiae, ut praefertur, terminari non possint, in arbitros, qui eas, prout iuris fuerit, et cum conditionibus tibi benevisis, terminent, compromittendi, aliaque omnia et singula in praemissis et circa ea necessaria et opportuna, etiamsi talia sint quae mandatum requirerent magis speciale, faciendi, gerendi et exequendi, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, facultatem concedimus et impertimur. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae, apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XIX decembris MDCXXII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 19 decembris 1622, pontif. an. II.

XCH.

Secularizatio monasteriorum sancti Gildasii et Burgidolensis, ac prioratus de Grammont Ordinis sancti Benedicti Bituricensis dioecesis, et erectio collegiatae ecclesiae et collegii Societatis Iesu in eodem oppido, cum applicatione bonorum monasteriorum et prioratus praedictorum ecclesiae collegiatae et collegio huiusmodi, ac reservatione iurispatronatus Henrico de Bourbon principi Condae, et eius successoribus¹.

Gregorius Episcopus,

servus servorum Dei,

Dilecto filio nostro et Sedis Apostolicae nuncio, in regno Franciae commoranti, salutem et apostolicam benedictionem.

Prooemium.

In supremo Apostolicae Sedis solio et potestatis plenitudine a Domino constituti, ad ecclesiarum quarumlibet praesertim collegiatarum² (ut in eis ad divini cultus

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

² Vocem ecclesiarum delemus. Ceterum in hac const. plura corrigemus, quam notabimus (R.T.).

Bull. Rom. — Vol. XII.

97

exaltationem ac populi consolationem laudes Altissimo continuo persolvantur) erectionem, necnon ad collegiorum Societatis Iesu (ex quibus grati Domino et christianae reipublicae utiles fructus¹ quotidie provenire noscuntur) institutionem propensis studiis intendimus, ac in his pastoralis officii nostri partes, et per opportunam monasteriorum et prioratum ac officiorum suppressionem, favorabiliter interponimus, prout catholicorum principum vota exposcunt, ac, rerum, locorum et temporum circumstantiis debite pensatis, conspiciamus in Domino salubriter expedire.

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, monasterium sancti Gildasii ac prioratus de Grammont Ordinis sancti Benedicti, Bituricensis dioecesis, certis tunc expressis modis vacent ad praesens, et forsitan tanto tempore vacaverint, quod eorum collatio, iuxta Lateranensis statuta concilii, est ad Sedem Apostolicam legitime devoluta; et, sicut exhibita nobis nuper pro parte dilecti filii nobilis viri Henrici de Bourbon, principis Condae et oppidi Castri Rufi seu de Chasteauroux dictae dioecesis ducis et Franciae primi paris, petitio continebat, tam prioratus et sancti Gildasii praedictorum quam abbatae nuncupati Burgidolensis, Ordinis et dioecesis praedictorum, monasteriorum ecclesiae, ceteraque edificia penitus diruta et funditus eversa existant, ac pro illis restaurandis et ad statum habitationis reducendis ducenta milia scuta, vel circa, necessaria sint, ac dilecti filii monachi dictorum monasteriorum nullas habitationes, nec receptacula, ubi residere et convenire possint, habeant, ac monasteriorum (ad quae, dum pro tempore vacant, nominatio personae idoneae ad charissimum in Christo filium nostrum Ludovicum Francorum et Navarrae regem christianissimum, vigore concordatorum aliâs inter Sedem praedictam et clarae

Causae monasterii sancti Gildasii et Burgidolensis, ac prioratum de Grammont secularizandi.

¹ Edit. Main. legit prout loco fructus (R. T.).

memoriae Franciscum I eorundem Francorum regem initorum¹, spectat et pertinet), necnon prioratus huiusmodi fructus, redditus et proventus, ad quindecim mille libras turonenses vel circa (summam trium millium ducatorum auri de camerâ circiter conficientes) tam pro abbatibus quam conventualibus mensis annuatim dumtaxat ascendentes, in provinciis Pictaviensi, Xanctonensi, Lemovicensi, et Marchiae, alias de la Marche, consistent, ob eorumque distantiam et separationem huiusmodi, nonnisi magnâ cum difficultate, ac maiori impensâ exigî possint; et propterea Henricus dux et princeps praedictus, pro suâ singulari pietate catholicae fidei puritatem in locis dominio suo temporali subiectis non solum conservare, sed etiam, quantum in se est, propagare cupiens, monasteria et prioratum huiusmodi, ac in eis dictum Ordinem, omnemque illorum statum, essentiam et dependentiam regulares perpetuo supprimi et extinguî; ac, pro maiori divini cultus et piorum operum augmento, ac vassallorum seu subditorum suorum spirituali consolatione et commoditate, unam secularem et collegiatam ecclesiam, et in eâ unam abbatiam, futuram in seculari et collegiatâ ecclesiâ huiusmodi dignitatem principalem, ac duodecim canonicatus et praebendas pro uno abbate et duodecim clericis seu presbyteris secularibus, canonicis eiusdem ecclesiae secularis et collegiatae futuris, ac unum collegium Societatis Iesu in dicto oppido Castoriensi erigi et institui; sibi vero et pro tempore existenti dicti oppidi duci omnia et singula stabilia, res, proprietates, fructus, redditus et proventus, iura, obventiones et emolumenta quaecumque eorundem monasteriorum et prioratus perpetuo concedi et assignari; et, eorum loco, mensae capitulari dictae collegiatae ecclesiae sic erigendae (pro abbatibus et duo-

¹ Edit. Main. legit *inita* (R. T.).

decim canonicatum et praebendarum huiusmodi congruâ et competenti dote, illosque pro tempore obtinentium sustentatione) sex millium, quae² mille et octingentos, collegio vero praedictis (pro illius collegialium sustentatione) quatuor millium librarum turonensium, quae mille et ducentos ducatos similes circiter constituunt, redditus annuos et perpetuos per dictum Henricum ducem et principem in tot terrae petiis et praediis, seu aliis bonis stabilibus, intra ambitum decem leucarum circumquaque assignandis, applicari et appropriari desideret; ac propterea dictam collegiatam ecclesiam a fundamentis et collegium apud dictam ecclesiam sancti Gildasii, quae reparari debet², similiter extrui facere, omnibusque ornamentis, paramentis ac sacra et profana suppellectili, aliisque ad divinum cultum necessariis sufficienter instruere et ornare, canonicis eiusdem collegiatae ecclesiae domos canonicas construere, seu ei de sufficientibus iuxta eorum qualitatem habitationibus providere, necnon unam in Burgidolensis et aliam in sancti Gildasii monasteriorum ac reliquas tres missas qualibet hebdomadâ in prioratus praedictorum cappellis, prout hactenus consuetum est, in perpetuum celebrari facere, et pro celebratione dictarum trium missarum summam quadringentarum et quinquaginta librarum similium, centum et triginta ducatos pares circiter constituentium, pro earum eleemosynâ, insuper monachis dictorum monasteriorum professis, supra numerum tredecim, qui in abbatem et canonicos dictae ecclesiae collegiatae eligentur, remanentibus, ducentas libras pares, quinquaginta ducatos similes, vel circa, conficientes, quotannis pro quolibet eorum vitâ durante, seu donec abbati et canonicis praedictis de aliis beneficiis eccle-

¹ Erronee edit. Main. legit *qui* (R. T.).

² Edit. Main. legit. *debent* (R. T.).

Collegiatam
que ecclesiam
et unum colle-
gium ex. v. d.

siasticis ad congruam eorum sustentationem sufficienter provisum fuerit, solvere, et in aedificiis ecclesiarum, ac collegii, et domorum, ac habitationum praedictorum, necnon redditibus annuis in locis commodis acquirendis, multo maiorem quantitatem, quam valor reddituum et bonorum monasteriorum et prioratus huiusmodi importet, impendere et exponere intendat; dummodo ius patronatus et praesentandi personas idoneas ad canonicatus et praebendas sic erigendas huiusmodi, necnon prioratus et parochiales ecclesias, aliaque beneficia a dictis monasteriis dependentia, sibi valide, ut infra, per nos concedatur et reservetur.

Henrici Bourbon pro eadem re preces.

§ 2. Quare pro parte dicti Henrici ducis et principis nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus monasteria et prioratum huiusmodi primere et extinguere, aliisque in praemissis opportune providere de benignitate apostolicâ dignaremur:

Gregorius Papa nuncio apostolico facultatem tribuit praedicta monasteria et prioratum suppressi;

§ 3. Nos igitur (qui dudum inter alia voluimus, quod petentes beneficia ecclesiastica aliis uniri tenerentur exprimere verum annum valorem secundum communem aestimationem etiam beneficii, cui aliud uniri peteretur, alioquin unio non valeret, et idem observari voluimus in quibusvis suppressionibus, perpetuis concessionibus et dismembrationibus et applicationibus, etiam de quibuscumque fructibus et bonis ecclesiasticis) dictum Henricum ducem et principem a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomolibet innodatus existit, ad effectum praesentium consequendum, harum serie absolventes et absoluturi, fore censentes, necnon verum et ultimum monasteriorum et prioratus praedictorum vacationis modum, etiamsi ex illo quaevis generalis reservatio etiam in corpore iuris clausa

resultet, nec non bonorum et reddituum quorumcumque dictorum monasteriorum et prioratus situationes, confines, denominationes, qualitates, verosque et annuos valores praesentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni tuae per apostolica scripta mandamus, quatenus, vocatis qui fuerint evocandi, tam illa, quam sancti Gildasii Vidz, cuius ad quadringentos et quinquaginta; necnon Burgidolense monasteria, cuius ad quatuor mille florenos auri in libris camerac apostolicae taxati reperiuntur, et prioratum huiusmodi, cuius vigintiquatuor, necnon si qua' sint officia dictorum monasteriorum claustralia, quorum singulorum et illis forsân respective annexorum fructus, redditus et proventus aliorum viginti quatuor ducatorum parium, secundum communem aestimationem, valorem annum non excedunt, cum primum illa (quatenus eadem vel eorum aliquod ad praesens non vacent) per cessum, et ex causâ permutationis, et in nostris vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum pro tempore existentium manibus factae vel faciendae, seu decessum, aut quamvis aliam dimissionem vel amissionem quamcumque illa ad praesens obtinentium, vel aliâ quibusvis modis (etiam apud dictam Sedem, vel etiam iuxta concordata praedicta dudum inter Sedem eandem ac eundem Franciscum regem inita, vel alia privilegia et indulta apostolica hactenus concessa et imposterum concedenda, seu graduatis iuxta eadem concordata affecta) simul vel successive vacare contigerit (seu si² tam illis, quam officia praedicta aliis, aut eorum aliquod, vel aliqua actu, ut praefertur, aliis quibusvis modis, et ex quorumcumque personis, seu per liberam cessionem de dictis monasteriis, eorumque regimine et administratione,

¹ Edit. Main. legit *si quae* (R. T.).

² Nempe seu etiamsi (R. T.).

vel liberas resignationes illa ac prioratum et officia huiusmodi ad praesens obtinentium, vel quorumvis aliorum, de illis in Romanam curiam vel extra eam etiam coram notario publico et testibus sponte factas, aut constitutionem felicitis recordationis Ioannis Papae XXII praedecessoris nostri, quae incipit *Execrabilis*, vel assequutionem alterius beneficii ecclesiastici quavis auctoritate collati vacant; etiamsi tanto tempore vacaverint, quod monasteriorum videlicet provisio iuxta Lateranensis statuta concilii, aut aliquas canonicas sanctiones, ad Sedem Apostolicam legitime devoluta existat, et illa ex quavis causa ad Sedem Apostolicam specialiter vel generaliter pertineat, ac de illis consistorialiter disponi consueverit seu debeat, ac super eisdem regimine et administratione, necnon prioratu et officiis praedictis, inter aliquos lis seu illorum possessio vel quasi molestia, cuius litis statum etiam praesentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa), necnon eorum nomina, titulos et denominationes, ac in eis eorumque membris et quibuscumque beneficiis ecclesiasticis, cum cura et sine cura, quomodolibet qualificatis et nuncupatis, a monasteriis et prioratu praedictis quomodolibet dependentibus¹, dictum Ordinem S. Benedicti, omnemque illius statum, essentiam et dependentiam regulares ac conventualitatem quamcumque (dummodo dicti Ludovici regis, et dilectorum filiorum moderni abbatis Burgidolensis et tam illius quam S. Gildasii, quod, ut praefertur, vacat, monasteriorum et conventuum ad hoc expressus accedat assensus) auctoritate nostram perpetuo supprimas et extinguas; illisque sic suppressis et extinctis, eorum ecclesias seu cappellas, necnon quaecumque beneficia dicti Ordinis regularia quomodolibet nuncupata et qualificata, et ab ipsis monasteriis dependentia,

¹ Edit. Main. legit *dependeri* (R. T.).

ad secularitatem et statum secularem (ita ut abbas et monachi praesentes officia et beneficia regularia huiusmodi ad praesens et ante executionem praesentium obtinentes, absque alia nova provisione vel possessionis adeptione desuper faciendam, illa deinceps in titulum, quoad vixerint, secundum illorum in monachos receptionis ordinem, nullam monasteriorum huiusmodi qualitate considerata, sub nomine tamen canonicatum et praebendarum, retinere, illorumque fructus, redditus, proventus, iura, obventiones et emolumenta quaecumque percipere, exigere et levare, ac in proprios usus et utilitatem convertere libere et licite valeant) etiam perpetuo reduces;

§ 4. Necnon eosdem abbatem et monachos professos a disciplinae regularis dicti Ordinis ac votorum paupertatis et obedientiae (non tamen castitatis) per eos et eorum quemlibet in professione sua regulari emissorum observantiam (ita quod ad illa deinceps observanda nullatenus teneantur, nec ad id a quoquam, quovis praetextu vel colore, compelli possint) penitus et omnino, perinde ac si illa nunquam emisissent (praeterquam a voto castitatis huiusmodi), absolvas et liberes;

§ 5. Omnia autem et singula monasteriorum et prioratus praedictorum, sic ad secularitatem reductorum, bona, praedia, proprietates, aedificia, terrae petia, decimas, primitias, census, laudemia, recognitiones, canones, servitutes, livellos, fructus, redditus, proventus, iura, obventiones et emolumenta quaecumque, in quibusvis rebus et in qualibet mundi parte consistentia, et undequaque provenientia, et ad monasteria et prioratum huiusmodi quomodolibet spectantia et pertinentia, etiamsi per Sedem praedictam, illiusque legatos vel nuncios, ac imperatores, reges, reginas, principes, et alios utriusque sexus christifideles quoscumque, etiam intuitu et contemplatione regularitatis, et

Monachos ad canonicos non tamen regulares reducendi;

Bona omnia ad dicta monasteria et prioratum spectantia Henrico duci tradendi.

quamdiu illa ibidem vigerit dumtaxat, concessa, donata, relicta, erogata et elargita, temporalizes, et laicalia efficias; illaque sic temporalizata et laicalia effecta dicto Henrico duci et principi, eiusque in ducatu dicti oppidi successoribus quibuscumque pro tempore existentibus (si et postquam dictus Henricus dux et princeps reparaverit, ac bona ut infra assignaverit, nec antea, ita quod, sequuta reparatione et assignatione huiusmodi, nec alias aut antea, liceat eidem Henrico duci et principi corporalem, realem et actuaalem illorum omnium possessionem, per se, vel alium, seu alios, eorum et dicti ducatus nomine, propria auctoritate libere apprehendere et apprehensam perpetuo retinere, fructus quoque, redditus et emolumenta huiusmodi percipere, exigere, levare, recuperare, locareque et dislocare vel arrendare, ac in suos usus et utilitatem convertere, cuiusque licentiam desuper minime requisita;

Qui ea, quae hic enunciantur, exequi teneantur.

§ 6. Ita tamen, quod dictus Henricus dux et princeps, et eius in ducatu praedicto successores quicumque, cappellas monasterii Burgidolensis et prioratus praedictorum suis sumptibus decenter manutenere ac reparare, seu eas reparari, necnon unam quotidianam in Burgidolensis, et aliam in S. Gildasii monasteriorum, et reliquas tres missas qualibet hebdomada in prioratus praedictorum cappellis, prout hactenus solitum et consuetum est, cum eleemosyna, seu salario supradicto, in perpetuum celebrari facere teneantur) similiter perpetuo concedas et assignes, seu illa dicto ducatu modo et forma praemisitidem perpetuo applices et appropries;

Necnon collegiatam ecclesiam erigendi et collegium Societatis Iesu, quae ab ipso Henrico duce dotentur ad formam praesentis Constitutionis.

§ 7. Et insuper ex nunc (prout postquam dictus Henricus dux et princeps ecclesiam in collegiatam erigendam et tam Iesuitarum collegii huiusmodi quam pro canonicis et collegialibus respective domos ad eorum habitationem et residentiam

sufficientes extrui fecerit seu comparaverit, easque omnibus ad divinum cultum necessariis sufficienter instruxerit, ac uni sex millium, et alteri¹ redditus annuos et perpetuos quatuor millium librarum praedictarum, intra decem leucas a dictis oppidis respective in tot terrae petiis seu aliis bonis stabilibus consistentes, perpetuo donaverit et assignaverit, ac cum effectu tradiderit, dictisque monachis, infra numerum tredecim in abbatem et canonicos, ut praefertur, institutum, remanentibus, eorumque singulis, ducentas libras similes quotannis, pro quolibet eorum vita durante, seu donec eis de aliis beneficiis ecclesiasticis ad eorum congruam sustentationem sufficienter provisum fuerit, solvere valide et efficaciter se obligaverit, ac tutam et securam assignationem desuper dederit) in dicto oppido et loco ad id commodo et opportuno, a dicto Henrico duce et principe designando, unam secularem et collegiatam ecclesiam cum capitulo et mensa capitulari, arca et sigillo communibus, aliisque collegialibus insigniis, ac in ea unum abbatem secularem, qui in ipsa collegiata dignitas principalis et unica, non tamen electiva existat, et ad quam, occurrente eius vacatione, nominatio personae idoneae ad Francorum regem christianissimum pro tempore existentem (prout ante suppressionem et reductionem huiusmodi vigore dictorum concordatorum, ut praefertur, competeat) spectare et pertinere debeat² ac duodecim canonicatus et totidem praebendas pro tredecim clericis seu presbyteris secularibus, futuris dictae collegiatae ecclesiae canonicis, hac prima vice dumtaxat, qua monachi monasteriorum huiusmodi in canonicos institui debent, excepta³ (qui quidem abbas eiusdem ecclesiae, in collegiatam erigendae, et il-

¹ Perperam ed. Main. legit *unum... alterum*.

² Edit. Main. legit *debeant* (R. T.).

³ Vocem *excepta* nos addimus (R. T.).

hunc capituli caput existat, ac in eâ illiusque choro, capitulo, processionibus et aliis actibus capitularibus publicis et privatis praesideat, omnibusque et singulis privilegiis, facultatibus, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, praerogativis, praeminentiis, antelationibus, favoribus et indultis, aliisque gratiis universis, tam spiritualibus quam temporalibus, quibus abbates monasteriorum suppressorum Burgidolensis et forsans S. Gildasii huiusmodi utebantur, fruebantur, potiebantur et gaudebant, ac uti, frui, potiri et gaudere poterant, similiter et aequè principaliter, ac sine ullâ prorsus differentiâ, uti, frui, potiri et gaudere possit et valeat; necnon duodecim canonici huiusmodi omnes¹ insimul capitulum dictae collegiatae ecclesiae constituent, et apud illam residere, et in eâ singulis diebus et debitis temporibus horas canonicas tam diurnas quam nocturnas, necnon missas et alia divina officia collegialiter cum mentis attentione et devotione, ac servatâ ecclesiasticâ disciplinâ, decantare et celebrare, illisque interesse, ac aliâs eidem collegiatae ecclesiae ad instar aliarum collegiatarum ecclesiarum illarum partium laudabiliter in divinis deservire debeant et teneantur; necnon in eodem oppido, ac aedificiis in situ seu ambitu dicti monasterii sancti Gildasii per eundem Henricum ducem et principem reparandis seu extruendis, unum collegium Societatis Iesu, cum ecclesiâ seu cappellâ, eiusdem monasterii claustris, refectorio, cellis, arâ, scholis, aliisque membris, aedificiis, et officinis necessariis et opportunis pro perpetuis usu et habitatione unius rectoris ac competentis numeri religiosorum dictae Societatis, pietate et doctrinâ praestantium (qui inibi iuxta regularia eiusdem Societatis instituta conventualiter viventes grammaticam et rethoricam, ac philosophiam, necnon theolo-

¹ Ed. Main. legit *canonicis... qui omnes* (A.T)

giam publice legere et interpretari, ac ad ipsum collegium cuiuscumque nationis et provinciae adolescentes, aliaeque personae, dummodo a catholica et orthodoxâ religione minime dissentiant, accedere, ibique studere, scribere, legere, disputare, argumentari, aliosque actus scholasticos, et qui in aliis dictae Societatis collegiis fieri et exerceri consueverunt, facere libere et licite possint et valeant, itidem perpetuo, dictâ auctoritate, sine tamen alicuius praedicti, erigas et instituas;

§ 8. Illisque sic erectis et institutis (pro congruâ et competenti eorum dote, ac canonicorum et collegialium praedictorum respective sustentatione, onerumque illis incumbentium supportatione) mensae capitulari videlicet, sex mille, collegio vero Iesuitarum praedictis quatuor mille librarum huiusmodi annuos redditus ut praefertur assignandos, ex nunc, prout postquam assignati fuerint [ita quod liceat abbati, capitulo, et canonicis sex, rectori vero et collegialibus praedictis pro tempore existentibus quatuor millium librarum reddituum annuorum huiusmodi, ac honorum in quibus consistent, corporalem, realem et actuale possessionem, per se, vel alium, seu alios, eorum ac mensae capitularis et collegii praedictorum respective nominibus, propriâ auctoritate libere apprehendere, et apprehensam perpetuo retinere, fructus, quoque redditus, proventus, iura, obventiones et emolumenta ex inde provenientia quaecumque percipere, exigere, levare, recuperare, locareque et arrendare, et (detractâ in primis et ante omnia ex redditibus collegiatae ecclesiae huiusmodi assignandis et applicandis tertiâ eorum parte pro congruâ dote et fructibus grossis abbatis et singulorum canonicatum et praebendarum sic erigendorum inter eos aequis portionibus dividendâ) reliquas duas partes fructuum, reddituum et proven-

Eisque congruam assignandi dotem.

tuum ac emolumentorum huiusmodi in usum distributionum quotidianarum iuxta providam desuper faciendam ordinationem inter abbatem et singulos canonicos, in dictâ collegiata ecclesiâ pro tempore residentes et horis canonicis, aliisque officiis in eâ pro tempore celebrandis interessentes, similiter dividendarum et repartendarum (ex quibus abbas duplicem, canonici vero unam simplicem distributionum praedictarum portionem percipiant, absentium vero et non interessentium portiones, infirmitatis tamen, aut alio legitimo, de quo doceri debeat, impedimento cessanti, aliis praesentibus et divinis officiis, ut praefertur, interessentibus, pro uniuscuiusque ratâ et proportionabiliter accrescant), aliosque mensae capitularis, necnon collegii Iesuitarum praedictorum respective, usus et utilitatem convertere, Dioecesani loci vel cuiusvis alterius licentiâ desuper minime requisitâ] similiter perpetuo applices et appropries ac incorpores;

Canonicis erigendae collegiatae facultatem concedendi constitutionum condendarum;

§ 9. Necnon abbati et capitulo ac canonicis dictae collegiatae ecclesiae pro tempore existentibus (pro eiusdem ecclesiae, illiusque rerum et honorum, tam spiritualium quam temporalium, ac personarum vel ministrorum prospero et felici statu, regimine, gubernio et directione, et onerum illis incumbentium supportatione, missarum, horarum canonicarum, et aliorum divinarum officiorum, tam diurnorum quam nocturnorum, processionum, anniversariorum, et aliorum suffragiorum celebratione et decantatione, ac abbatibus et canonicorum respective admissione et residentiâ, necnon distributionum quotidianarum et aliorum perceptione, divisione, repartitione et amissione, ac mulctarum et poenarum per absentes et divinis officiis non interessentes seu onera et servitia eis incumbentes subire negligentes incursu, singulorum praesen-

tiis et absentibus notandis, ac caeremoniis, ritibusque in collegiata ecclesiâ, choro, capitulo, processionibus, et aliis actibus praedictis servandis, officialibus et aliis ministris deputandis et amovendis, servitiis et ministeriis per eos obeundis et agendis, salariis et stipendiis eorum cuilibet praestandis, ac quibusvis aliis rebus in praemissis vel circa ea quomodolibet necessariis et opportunis) quaecumque statuta, ordinationes et decreta (licita tamen et honesta, et sacris canonibus et Concilii Tridentini decretis, necnon constitutionibus et ordinationibus apostolicis non contraria, ac per Ordinarium loci pro tempore existentem examinanda et approbanda) condendi, et condita pro rerum et temporum varietate et qualitate, quoties expediens videbitur, immutandi, corrigendi, limitandi, declarandi et interpretandi, ac in meliorem formam redigendi, seu alia de novo etiam ex integro condendi, quae tamen, postquam sic de novo condita, prout et ea, quae immutata, correctâ, limitata, declarata, interpretata, ac in meliorem formam redacta fuerint, per eundem Ordinarium examinari et approbari debeant, et per eos, ad quos pro tempore spectabit, sub poenis in contravenientes statuendis, observari faciendi, plenam, liberam et omnimodam facultatem, licentiam et auctoritatem dictâ auctoritate nostrâ impertiaris;

§ 10. Insuper collegiatae ecclesiae, illiusque abbati, capitulo et canonicis, necnon collegio Iesuitarum huiusmodi, illiusque rectori, collegialibus, ministris et personis pro tempore existentibus, ut omnibus et singulis privilegiis, facultatibus, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, praerogativis, concessionibus, indultis, favoribus et aliis gratiis, tam spiritualibus quam temporalibus, quibus aliae collegiatae ecclesiae illarum partium, earumque abbates, ca-

Dictaque collegiatae et collegio solita concedendi privilegia;

nonici, ac similia Iesuitarum collegia, eorumque rectores et collegiales, ministri, et personae, aliique christifideles ecclesias collegiatae ac domos dictae Societatis pro tempore visitantes, ac eorum res et bona, de iure, usu vel consuetudine, aut ex privilegio apostolico, vel aliis quomodolibet utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, frui, potiri et gaudere etiam possunt et poterunt quomodolibet in futurum, et quoad capparum, seu cottarum, almutiarum, et superpelliciorum usum et delationem, similiter et pariformiter, ac sine ulla prorsus differentiâ, in omnibus et per omnia, perinde ac si eis nominatim et expresse illa per praesentes concessa forent, etiamsi talia forent, quae specialem et individua requirerent mentionem, ac sub generali expressione non comprehenderentur, etiam uti, frui, potiri et gaudere libere et licite valeant, eadem auctoritate concedas et indulgeas;

§ 11. Postremo dicto Henrico duci et principi, ac eius in praedicto ducatu Castris Rufi successoribus quibuscumque in perpetuum et in infinitum, ius patronatus¹ et praesentandi locorum Ordinariis pro tempore existentibus, seu eorum officialibus, personas idoneas ad canonicatus et praebendas hac primâ vice a primaevâ illorum erectione et institutione vacantes, necnon ad prioratus, et parochiales ecclesias, seu earum perpetuas vicarias, aliaque quaecumque, cum curâ et sine curâ, dicti Ordinis regularia et secularia beneficia ecclesiastica, quomodolibet nuncupata et qualificata, a monasteriis et prioratu praedictis sic suppressis et reductis dependentia, seu ad abbatum vel perpetuorum commendatariorum eorundem monasteriorum et prioratus pro tempore existentium collationem, provisionem, praesentationem, electionem, nominationem et quamvis aliam dispositionem spectantia

¹ Edit. Main. legit *patronatum* (R. T.).

(quandocumque et quotiescumque illos et illa, per cessum, etiam ex causâ permutationis, etiam in nostris vel Romani Pontificis pro tempore existentis aut Ordinarii loci seu aliorum quorumcumque manibus factae vel faciendae, seu decessum, vel religionis ingressum et matrimonii contractum, habitus clericalis non delationem, resignationis vel cessionis non publicationem, aut privationem, seu quamvis aliam dimissionem vel amissionem illa pro tempore obtinentium, seu in eis ius habentium, vel assecutionem aliorum beneficiorum ecclesiasticorum quavis auctoritate collatorum, aut aliis quibusvis modis, etiam apud Sedem praedictam, et ex quibuscumque¹ personis, etiam nostris, seu alterius Romani Pontificis aut alicuius praedictae Romanae Ecclesiae cardinalis et viventis, familiaribus continuis commensalibus, aut Romanae curiae officialibus, vel ceteras qualitates, etiamsi de illis specialis mentio facienda foret et sub generali verborum expressione non venirent et quae reservationem apostolicam quomodolibet et in corpore iuris amplissimam inducerent, habentibus, tam in dictâ curiâ, quam extra eam, et etiam in aliquo ex mensibus dictae Sedi per constitutiones apostolicas seu cancellariae apostolicae regulas aut litteras alternativarum reservatis, seu locorum Ordinariis, etiam cardinalatus honore fulgentibus, per easdem constitutiones seu regulas aut litteras vel iuxta concordata aut alia personalia indulta concessis et imposterum concedendis, aut etiam iure ordinario aut aliis quomodolibet competentibus et competituris, pro tempore vacare contigerit; etiamsi dispositioni apostolicae specialiter aut ex praesentis vel aliis personis et causis generaliter reservata vel affecta fuerint, et super eis inter aliquos lis in petitorio vel possessorio pendeat indecisa), per locorum

¹ Edit. Main. legit *quarumcumque* (R. T.).

Ordinarios seu eorum officiales pro tempore existentes ad praesentationem huiusmodi instituendas, itidem perpetuo eadem auctoritate nostrâ reserves, concedas et assignes; ac iuspatronatus et praesentandi huiusmodi laicorum nobilium et illustrium existere, necnon Henrico duci et principi, ac successoribus praesentis futuris patronis, non ex privilegio apostolico, sed ex verâ primaevâ reali, actuali, plenâ, integrâ et omnimodâ fundatione, et perpetuâ dotatione laicali ex bonis mere laicalibus et patrimonialibus dumtaxat competere, illudque vim, effectum, naturam, essentiam et qualitatem iuspatronatus laicorum obtinere, ac Henrico duci et principi et aliis futuris patronis praedictis suffragari debere in omnibus et per omnia absque ulla prorsus differentiâ, etiam quoad omnes iuris et facti effectus, perinde ac si eis et illorum singulis ratione verae, realis, actualis, plenae et integrae fundationis et perpetuae dotationis per eos ex propriis et mere laicalibus et patrimonialibus bonis dumtaxat a principio acquisitum et concessum fuisset; ac ut tale sub quacumque derogatione nullatenus comprehendi, nec illi ullo unquam tempore (etiam praetextu iuspatronatus ex privilegio apostolico vel consuetudine acquisiti, aut cuiuscumque litis pendetiae, seu permutationis vel ex aliâ causâ quantumvis legitimâ et urgenti) derogari, aut derogatum censi posse neque debere, nisi Henrici ducis et principis ac patronorum pro tempore existentium expressus ad id accesserit assensus, et aliter factas derogationes, necnon collationes, provisiones et quasvis alias dispositiones de canonicatibus et praebendis ac aliis beneficiis praedictis, sive iis, ut praefertur, sive aliis quibusvis modis, etiam apud Sedem eandem pro tempore vacantibus, absque praesentatione vel expresso consensu patronorum pro tempore existentium praedictorum, cum speciali et ex-

pressâ derogatione iuspatronatus huiusmodi pro tempore faciendas, processusque desuper habendos, ac inde sequenda quaecumque, nulla et invalida nulliusque roboris vel momenti fore, ac pro nullis et infectis haberi et censi debere, nec ius aut coloratum titulum possidendi cuique per illa tribui vel acquiri, minusque praesentes litteras ex quocumque capite, quantumvis legitimo et iuridico, de subreptionis et obreptionis seu nullitatis vitio aut intentionis nostrae seu quopiam alio defectu notari, impugnari, retractari, annullari vel invalidari, in ius vel in controversiam vocari, aut ad viam et terminos iuris reduci, seu adversus illa quodcumque iuris, gratiae vel facti remedium impetrari vel concedi unquam posse; sed illas semper et perpetuo validas et efficaces esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, neque sub quibusvis cancellariae praedictae regulis super praemissorum effectum non sortitorum revocatoriis, aliisque similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus aut aliis contrariis dispositionibus, etiam per nos et successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, Sedemque praedictam, sub quibuscumque verborum expressionibus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis pro tempore quomodolibet factis, comprehendi vel confundi, sed ab illis semper exceptas¹, et, quoties illae emanabunt, toties in pristinum et validissimum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori datâ, per Henricum ducem et principem et successores suos futuros patronos, necnon abbatem et capitulum, ac canonicos dictae collegiatae ecclesiae, et rectorem et collegiales ipsius collegii pro tempore existentes quando-

¹ Erronee edit. Main. htc legit *exceptis* (R. T.).

cumque eligenda, concessas esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam eiusdem sanctae Romanae Ecclesiae cardinales etiam de latere legatos et vicelegatos, dictaeque Sedis nuncios, iudicari et definiri debere, ac quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane dicta auctoritate decernas.

Obstantia tollit:

§. 12. Non obstantibus priori voluntate nostra, aliisque praemissis, ac Lateranensis concilii novissime celebrati, uniones perpetuas nisi in casibus a iure permissis fieri prohibentis, et recolendae memoriae Pauli Papae II, ac quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, de rebus Ecclesiae non alienandis, necnon similis memoriae Bonifacii Papae VIII etiam praedecessoris nostri, et aliis quibusvis etiam apostolicis et in synodalibus et provincialibus, universalibusque conciliis editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus et ordinationibus: necnon monasteriorum, prioratus et Ordinis praedictorum (iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis) statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, illis, eorumque superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu proprio, et ex certa scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine, etiam consistorialiter, ac aliis, in contrarium forsitan quomodolibet concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa et individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem im-

portantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, illis aliis in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque; aut si aliqui apostolica praedicta vel quavis alia auctoritate in dicta collegiata ecclesia in canonicos sint recepti, vel ut recipiantur insistant; seu si super provisionibus sibi faciendis de canonicatibus et praebendis dictae collegiatae ecclesiae speciales, vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis partibus generales dictae Sedis aut legatorum eius litteras impetrarint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem et decretum, vel aliis quomodolibet sit processum (sed nullum per hoc eis quoad assecutionem beneficiorum aliorum praedictorum volumus generari), et quibusvis aliis indulgentiis et litteris apostolicis, generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quae praesentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, et de quibus, eorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis.

Datum Romae, apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDCXXII, quarto kalendas ianuarii, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 29 decembris 1622, pontif. an. II.

XCLIV.

Regi catholico facultas conceditur conferendi officia militaris Ordinis seu societatis del Tuison extra capitulum generale eiusdem Ordinis seu Societatis².

¹ Verbum *volumus* addendum censuimus (R. T.).

² Ex Regest. in Secret. Brev.

Charissimo in Christo filio nostro Philippo, Hispaniarum regi catholico, Gregorius Papa XV.

Charissime in Christo fili noster, salutem et apostolicam benedictionem.

Regis catholici petitio.

§ 1. Cum, sicut maiestatis tuae nomine nobis nuper expositum fuit, pro dispositione locorum seu officiorum Ordinis sive Societatis aurei velleris del Tuison vulgo nuncupatae, capitulum ipsius Ordinis seu Societatis, prout illius statuta et stabilimenta disponunt, convocare oporteat; tu vero de locis seu officiis huiusmodi extra capitulum praedictum disponere posse summo opere desideres:

Concessio, de qua in rubrica.

§ 2. Nos, maiestati tuae specialem gratiam facere volentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, tibi, ut de omnibus locis atque officiis dicti Ordinis seu Societatis, tam nunc vacantibus quam imposterum vacaturis, ad tuum beneplacitum, etiam extra capitulum generale praedictum, disponere et providere libere et licite valeas, auctoritate apostolica, tenore praesentium, licentiam et facultatem concedimus et impertimur.

Derogatio contrariorum.

§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac dicti Ordinis (etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis) statutis et consuetudinibus, stabilimentis, usibus, naturis (etiamsi in illis caveatur expresse quod illa loca seu officia extra dictum capitulum generale conferri non possint, et aliter factae collationes et provisiones nullae sint), privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, in contrarium quomodolibet concessis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud sanctum Petrum,

sub annulo Piscatoris, die XXIX decembris MDCXXII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 29 decembris 1622, pontif. anno II.

XCV.

Revocatio quarumcumque licentiarum legendi et tenendi quomodolibet libros prohibitos quibuscumque personis ab omnibus, etiam Romanis Pontificibus, concessarum¹.

Gregorius Papa XV, ad futuram rei memoriam.

Apostolatus officium nobis, nullo licet meritorum suffragio, divina providentia commissum postulat, ut ad ea vigilantiae nostrae partes propensius intendamus, per quae religio catholica, ubi divina gratia illaesa viget, conservetur, et ubi restitutione indiget, restituatur.

§ 1. Quapropter, cum librorum prohibitorum lectio magno esse sincerae fidei cultoribus detrimento noscatur, et, sicut accepimus, licentiae libros huiusmodi legendi nimis excreverint, nos, ut huic malo mature occurratur, et imposterum quam cautissime licentiae huiusmodi concedantur, quantum cum Domino possumus, providere volentes, motu proprio et ex certa scientia ac matura deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, omnes et singulas licentias legendi et habendi libros quoscumque ob haeresim vel falsi dogmatis suspicionem, vel aliis quomodolibet prohibitos, quibuscumque personis, cuiuscumque gradus et conditionibus existentibus, etiam per litteras apostolicas ad tempus seu ad vitam, et aliter quomodocumque, et ex quacumque causa, tam per litteras in forma Brevis,

¹ Libri autem prohibiti qui sint, vide in indice desuper edito, de quo supra in Const. XCI *Dominici*, Pii IV (in h. n. edit. XCIV in tom. VII, pag. 281).

Exordium.

Prohibitio tenendi et legendi libros prohibita.

quam aliter quomodocumque, a nobis seu praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus, seu ab habentibus a nobis vel ab eis facultatem et auctoritatem, concessas, earum tenorem praesentibus pro expressis habentes, tenore praesentium revocamus, cassamus et annullamus; ac pro revocatis, cassis et annullatis haberi, nullique in posterum suffragari,

Contravenientibus poenas imponit.

§ 2. Quinimmo libros per licentias huiusmodi permissos legentes aut habentes, poenas in sacris canonibus, constitutionibus apostolicis, et indicibus librorum prohibitorum contentas incurrere volumus et declaramus.

Hanc legem Pontifex publicam omnes ligare docerunt.

§ 3. Decernentes, ut praesentes litterae, postquam in valvis basilicarum S. Ioannis Lateranensis, ac Principis apostolorum de Urbe et cancellariae apostolicae, necnon in acie campi Florae affixae fuerint, infra duos menses ex tunc proximos, omnes et singulos, ad quos spectat, arcent et afficiant, perinde ac si unicuique personaliter intimatae fuissent, quodque, dictis duobus mensibus durantibus, ii, qui libros prohibitos huiusmodi habuerint, eos ad episcopum, seu inquisitorem, qui illos quanto citius comburere debeat, deferre, quique aliquos similes libros prohibitos habere sciverint, eos denunciare teneantur, neque de cetero similes licentiae nisi a congregatione sancti officii, quae singulis hebdomadis coram nobis haberi solet, concedantur;

Eiusque transumptis fidem dari mandat.

§ 4. Ac quod earundem praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die xxx decembris MDCXXII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 30 decembris 1622, pontif. an. II.

XCVI.

Congregationi Matris Dei conceduntur exemptiones omnes et privilegia clericis regularibus mendicantibus concessa.

Gregorius Papa XV,
ad perpetuam rei memoriam.

Ad uberes et suaves fructus¹, quos dilecti filii rector generalis et clerici Congregationis Matris Dei in militanti Ecclesia, cuius regimini divina disponente clementia praesidemus, in dies afferunt, mentis nostrae aciem convertentes, ac uberiores ex ipsa Congregatione fructus in dies proventuros esse sperantes, ad ea merito libenter intendimus, per quae Congregatio ipsa felicioribus in dies proficiat incrementis.

Prooemium.

§ 1. Ut igitur rector et clerici praefati eo ferventius in suo laudabili instituto perseverent, quo maioribus se viderent favoribus et gratiis munitos, providere volentes, ac singulares rectoris et clericorum praefatorum personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore consentes, supplicationibus dilecti filii Iosephi Matrai eiusdem Congregationis rectoris nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Congregationi praedictae, eiusque rectori ac clericis, aliisque personis, ut omnibus et singulis privilegiis, immunitatibus, libertatibus, facultatibus, exemptionibus, aliisque gratiis et indultis, tam spiritualibus quam temporalibus, aliis congregationibus clericorum regularium Mendicantium, non tamen Societatis Iesu,

Concessio, de qua in rubrica.

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

² Est simillima Const. LXXX sup. pag. 749 (R.T.).

illorumque superioribus ac professoribus, necnon ecclesiis et locis regularibus quibuscumque, etiam per viam communicationis vel extensionis, aut alias quomodolibet per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac etiam nos, quomodolibet concessis, et quibus ipsi, necnon ecclesiae et regularia loca huiusmodi de iure, usu, consuetudine, privilegio, concessionem apostolicam, seu alias quomodolibet utuntur, fruuntur et gaudent, ac uti, frui et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum, dummodo tamen sint in usu et non sint revocata, neque sub aliquibus revocationibus comprehensa, nec sacris canonibus et Concilii Tridentini decretis, aut constitutionibus apostolicis repugnent, pari modo, non solum ad eorum instar, sed pariformiter et aequae principaliter, perinde ac si illis nominatim et in specie concessa fuissent, uti, frui et gaudere libere et licite valeant, apostolicam auctoritate, tenore praesentium, perpetuo concedimus et indulgemus: dictaque privilegia, immunitates, libertates, facultates exemptiones, gratias et indulta eis communicamus, illaque ad eos extendimus.

§ 2. Decernentes praesentes litteras validas, firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac rectori et clericis praefatis in omnibus et per omnia plenissime suffragari;

Clansulae.

§ 3. Sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et diffiniri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 4. Non obstantibus nostram de gratiis ad instar non concedendis, ac quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon congregationum praefatarum (etiam iuramento, confirmatione apostolica,

vel quavis firmitate alia roboratis) statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, eorum omnium tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die IV ianuarii MDCXXIII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 4 ianuarii 1623, pontif. an. II.

XCVII.

Confirmatio litterarum cardinalis Ludovisi S. R. E. camerarii, quibus vigore pontificii chirographi facultatem Ferrariensibus tribuit vectigal imponendi super armentis exteris in territorio eiusdem ducatus hibernantibus.

Dilectis filiis iudici et magistrato sapientum civitatis nostrae Ferrariensis,

Gregorius Papa XV.

Dilecti filii,

salutem et apostolicam benedictionem.

Sincerae fidei et devotionis affectu, quem erga nos et Apostolicam Sedem gerere comprobamini, inducimur, ut votis vestris, quantum cum Domino possumus, libenter annuamus.

Exordium.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecistis quod dilectus filius noster Ludovicus tituli sanctae Mariae Transpontinae presbyter cardinalis Ludovisius nuncupatus, sanctae Romanae Ecclesiae camerarius, noster secundum carnem ex fratre germano nepos, in exequutionem chirographi manu nostram signati, infra inserti, vobis, ut gabellam in eodem chirographo expres-

Cardinalis Ludovisius communitati Ferrariae facultatem concedit vectigal imponendi super pecude in territorio eiusdem ducatus hibernante.

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.